

SHWELI UNDER SIEGE

Dams proceed amid war in Burma

published in November 2011

About this report

The Ta'ang Students and Youth Organization (TSYO) released *Under the Boot*, a report on the Shweli Hydropower Dam 1 in December 2007 which documented the construction of Shweli Dam 1 and its impacts to the local Ta'ang community. This report is a follow up to *Under the Boot* and aims to shed light on the ongoing impacts of Shweli Dams 2 and 3.

TSYO has been monitoring the situation at the dam sites since the publication of *Under the Boot* in 2007. Local researchers conducted interviews with affected villagers, community leaders, loggers, and workers for three months in 2010 and again for three months in 2011, focusing on the three townships of Momeik, Namkham, and Mangtong. Permission to use the information in this report was requested from the interviewees during the interview process and identities have not been revealed for security reasons. Secondary information was also collected and is referenced accordingly.

As the projects are shrouded in secrecy and Burma's military is tightly controlling access to the dam sites, producing this report has been a difficult challenge. Yet we remain determined to expose what is happening at the dam sites, to educate affected peoples about the impacts of these dams, and support them to exercise their rights to voice their concerns.

Front page photo: Burma Army base camp at Shweli Dam 2 site.

Contents

Map: Dams on the Shweli.....	2
Summary.....	3
Introduction	5
Life along the Shweli River	8
The Ta'ang people.....	9
Shweli Dam 1	10
Shweli Dam 2	12
Chinese and Burmese companies to build Shweli Dam 2.....	12
Map: Militarization and road construction for Shweli Dams	13
Shweli ecosystem under threat	15
Dam project begins amid armed security	16
Destruction of local means of survival	20
Impacts to women.....	22
Civil war erupts, dam project temporarily shut down.....	23
Shweli Dam 3	24
MOU signed to build Shweli Dam 3.....	25
Soldiers Move In	25
Lands seized for new road to Dam 3 site.....	25
Forced relocation.....	27
Table: Impact of Shweli Dam 3 Flood Zone	30
Map: Estimated flood zones of Shweli Dams 2 and 3.....	31
Table: Estimated lands that will be flooded by Dam 3	31
Logging along the Shweli River.....	32
Free drug use and selling in the project zones	34
Few useful benefits	36
Conclusion.....	38
Recommendations.....	38
Appendices	40

Dams on the Shweli

Shweli Dam 1: 600 MW

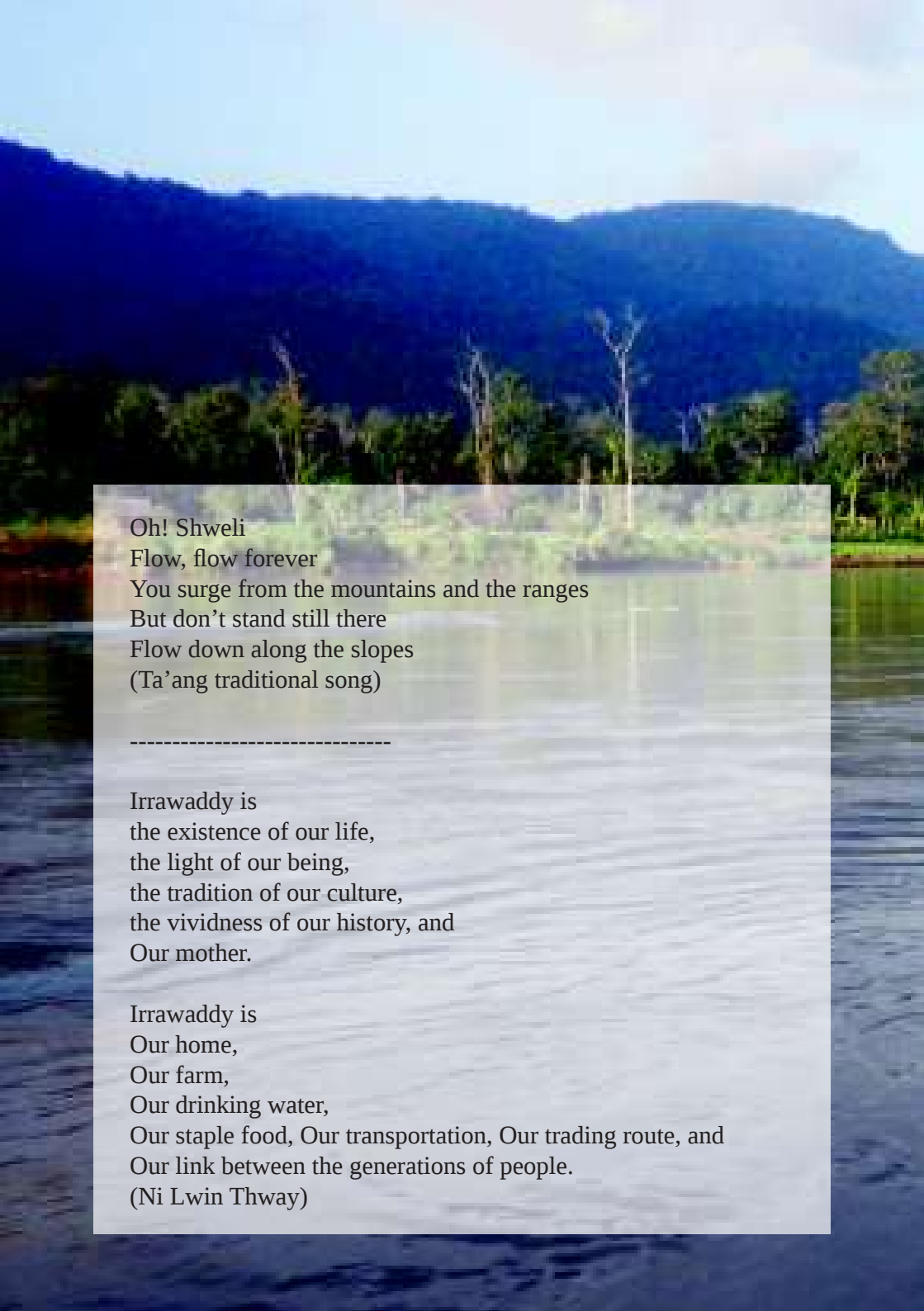
Shweli Dam 2: 520 MW*

Shweli Dam 3: 1,050 MW*

*Source: <http://www.mrtv3.net.mm/open7/210710for.html>

Summary

- Despite its recent suspension of the Irrawaddy Myitsone dam, Burma's regime, together with Chinese and Swiss companies, is planning to build two mega dams on the Shweli, a tributary of Burma's great Irrawaddy River. The Shweli is a critical river for the economy and culture of Shan State, particularly for the Ta'ang (Palaung) people.
- Nearly 15,000 people will be impacted by the planned Shweli dams. Over 3,000 people have been ordered to move out by 2013 without any guaranteed compensation.
- Over 700 acres of local farmlands and community forest areas have already been seized during the construction of new roads and establishment of military camps near the dam sites. Burma Army soldiers deployed to the dam sites have put local fishing grounds off limits, and forced women to restrict their movement. Rampant and unregulated logging by Burmese and Chinese companies has destroyed large sections of forests near the dam sites.
- Battles between the Kachin Independence Army and Burma's military troops broke out in a village between Shweli Dam 1 and Dam 2 in June 2011, forcing Chinese workers to flee. To date no one has returned, clashes continue in the area, and access to the Dam 2 site is prohibited without military permission.
- Construction of the first dam on the Shweli, completed in late 2008, led to increased militarization, forced labor and land confiscation. The vast majority of electricity generated at Shweli Dam 1 is exported to China.
- A completed dam and two planned dams on the Shweli River are already having a series of negative impacts while providing little benefit to local peoples. There is almost no public information about the dams, affected peoples have not been consulted, and no impact assessments have been disclosed. Therefore any further plans to dam the Shweli must be stopped.

Oh! Shweli
Flow, flow forever
You surge from the mountains and the ranges
But don't stand still there
Flow down along the slopes
(Ta'ang traditional song)

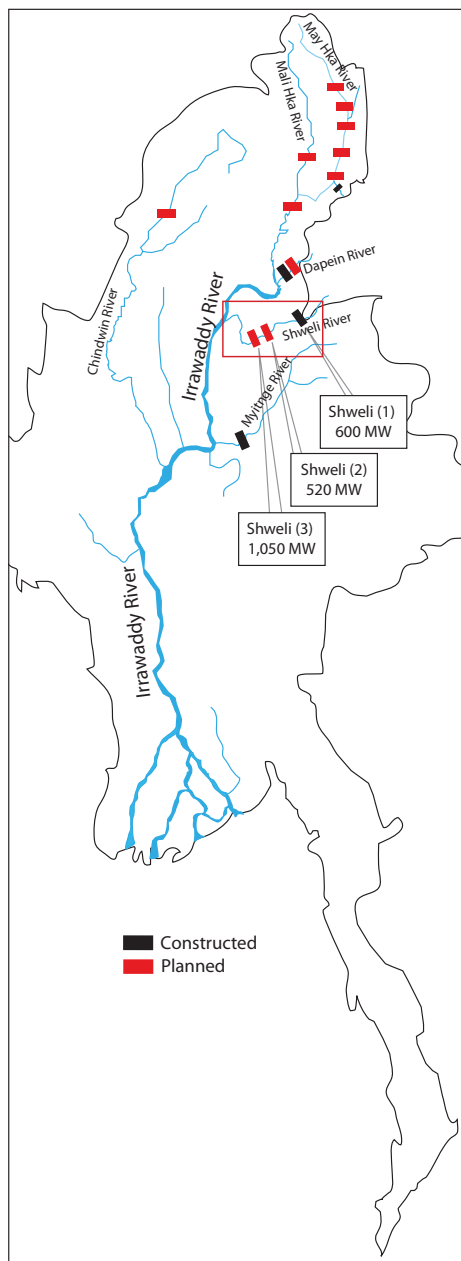
Irrawaddy is
the existence of our life,
the light of our being,
the tradition of our culture,
the vividness of our history, and
Our mother.

Irrawaddy is
Our home,
Our farm,
Our drinking water,
Our staple food, Our transportation, Our trading route, and
Our link between the generations of people.
(Ni Lwin Thway)

Introduction

Dams on the Irrawaddy and its tributaries

Millions of people depend on the Irrawaddy River in Burma as it forms the main waterway and lifeline through the center of the country. Plans to build a giant dam across this majestic river and a series of six more on the Irrawaddy's headwaters have sparked concerns about unpredictable water levels, disastrous potential dam breaks, and the sovereignty of the river itself. Dams will be built by a Chinese company for export of electricity to China.

In September 2011 mounting calls against what would have been the first dam on the mainstream Irrawaddy – the Myitsone Dam – forced the newly elected president to announce its suspension. Whether the dam will be permanently cancelled, or indeed how long it will be suspended, remains to be seen. The additional six dams on the N'Mai and Mali rivers (see map) will proceed.

Prior to the suspension announcement, Burma's government defended its plans to dam the Irrawaddy and its source rivers in an article entitled "We also love river Ayeyawady." The article argued that there would be no negative impacts from the dams, particularly as there are many

rivers that join the Irrawaddy, not only the N'Mai and Mali. Yet these other rivers are also either dammed or planning to be dammed, which will most certainly impact the natural flow of the Irrawaddy. One of these tributaries is the Shweli River.

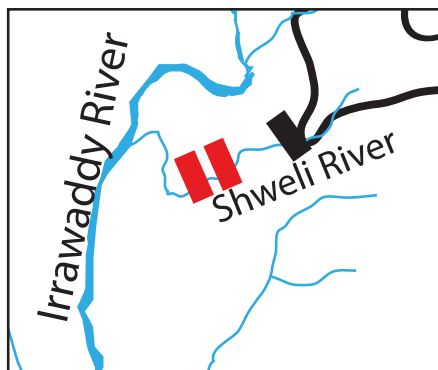
The Shweli's source lies in China's Yunnan province at 11,000 feet above sea level. The river runs past Burma's Muse and Namkham towns before flowing into the Irrawaddy north of Mandalay. The river is called Ohnmtamao in Ta'ang (Palaung) language. The Shweli is one of the major geographical landmarks and natural treasures of the Ta'ang people who rely on it for their livelihoods.

One dam has already been built on the Shweli and Burma's regime is allowing Chinese and Swiss companies to build two more mega dams on this important river. To date there has been no consultation with local people about these dams and no impact assessments have been disclosed. There is little information available at all about the impending dams on the Shweli.

Lack of information, consultation, and participation of affected peoples in decisions around

dams, coupled with increased militarization to secure dam projects, is fuelling resentment, ethnic tension and armed conflict in Burma. In June 2011, battles broke out between the Kachin Independence Organization and Burma's Army at the Dapein dams in Kachin State after Burma Army troops had been sent in to secure the dam projects. The conflict quickly spread and within days clashes broke out between Shweli Dam 1 and Dam 2. The area remains unstable.

We hope that this report will be a first step in shedding light on what is happening on the Shweli River in order to inform not only locally affected peoples but also downstream communities along the Shweli and the Irrawaddy that will be impacted by the Shweli Dams.

The lush greenery of farmlands and forest near Dam 2 site on the Shweli River

Life along the Shweli River

Along the Shweli River Ta'ang people live together with many different ethnic peoples including Kachin, Shan and Burmese. Like the millions living along the mainstream Irrawaddy downstream, local people rely on the Shweli for their livelihoods and survival, fishing and cultivating different crops on the river banks and nearby fields. They also use the river for washing and as a source of drinking water.

In the lowland areas villagers cultivate rice paddy and beans in the respective seasons. The rest of villagers are totally dependent on upland shifting cultivation, tea plantations, fishing, hunting, and harvesting seasonable wild mushrooms and bamboo.

Ta'ang people call themselves Ta'ang in their native language but are known as Palaung in Burmese. Above, Ta'ang home along the Shweli

The Ta'ang people

Ta'ang (Palaung) people are one of the ethnic nationalities of Burma. They have a long history and a strong sense of unique identity, their own language and literature, a distinctive traditional culture, their own territory, and a self-sufficient economy. Ta'ang people are predominantly Buddhist; less than ten percent of the population is animist or Christian.

There are about one million Ta'ang people; most live in the mountains of the northwestern Shan State where their customary lands are rich in many minerals and gems. The Ta'ang people are famous in Burma for the high quality tea that is grown in their highland farms. They also grow a variety of temperate climate fruit crops such as apples, plums, avocados and pears, which are highly valued in the lowland area. The Ta'ang people have not been able to live on and tend their lands in peace due to a series of military regimes controlling Burma.

Shweli Dam 1

The Shweli hydropower Dam No. 1, located in Mantat village, Namkham Township, Northern Shan State, began producing power in late 2008. During construction of the dam, a battalion of 300 armed soldiers moved into the village of Mantat. Local farmlands were confiscated, army checkpoints restricted travel, and local women were forced to marry soldiers. The construction of the dam destroyed some local farms and wildlife in the area has begun to disappear. Forced labor was used to clear roads to bring in machinery and set up transmission lines.¹ Since the completion of the dam, signboards have been posted on the river warning local people to stay away from the river banks due to unexpected water surges.

Based on the experience of the Shweli Dam 1, local people expect many negative impacts from Shweli Dams 2 and 3 with very little benefits.

“Danger! River water levels may change at any time.” Signboard warns locals to stay away from the river; it is not written in local languages.

Burma Army battalion sent to secure Dam 1

Shweli Dam 2

The Shweli hydropower Dam 2 is 30 miles from Shweli Dam1, located on the river where it flows southwesterly in an ‘S’ shape between Mantong and Namkham townships through Htonphot, Pinlon, Sawlon, Octkar, and Kaungsoe villages. The 520 MW dam will be built at the mid-point of the ‘S’ and diversion tunnels will be constructed through the hill north of the river. According to workers at the dam site, the main transmission line from Dam 2 will go to China and others to factories either run by the regime or by private tycoons linked with the regime.

Chinese and Burmese companies to build Shweli Dam 2

In November 2009 Burma’s Ministry of Electric Power 1 signed a Memorandum of Understanding with China’s Huaneng Lancang River Hydropower Co. Ltd. and Burma’s Asia World Co. Ltd. for construction of the Shweli Dam 2 under a Build-Operate-Transfer system. A more advanced Memorandum of Agreement was signed in November 2010.

Huaneng: Projects suspended in China for poor standards

Huaneng Lancang is a member of the Huaneng Group, a key state-owned power company in China. Although it claims to follow best business practices, the company has failed to follow required reviews of its projects in China. In 2009 China’s environmental ministry suspended Huaneng’s construction of two dams because the company started the projects without necessary environmental assessments.

Asia World: Drug money, military connections

Asia World Company is one of the largest conglomerates in Burma and has close ties to the military. It was founded by the infamous opium drug lord Lo Hsing Han and is managed by his son Steven Law who is suspected of drug trafficking. The company was blacklisted by the United States Treasury Department in 2008. It is mainly involved in construction and materials and equipment supply.

Militarization and road construction for Shweli Dams

Population living along the river near Shweli Dam 2

No	Village	Ethnicities	Households	Population
1	Thun Poke	Ta'ang, Kachin	60	540
2	Pin Lon	Ta'ang	180	1,620
3	Saw Hlan	Ta'ang, Shan	48	432
4	Outkar	Ta'ang	64	576
5	Kaung Son	Ta'ang	40	360
Total			320	3,528

The majestic Shweli River at the Dam 2 site

The dams will decrease fish populations by impacting breeding patterns

Shweli ecosystem under threat

The landscape around the Dam 2 project site is simply stunning, rich in natural beauty with evergreen trees and natural waterfalls. There is an abundance of fish in the river and animals in the surrounding woodlands. There used to be lush forests with many natural herbal plants and roots along the Shweli River near dam sites 2 and 3. Elephants, deer, wild pigs, peacocks and a variety of other wildlife roamed these forests. Since road construction, land confiscation and logging began, however, wildlife in the forests have fled. The imminent construction of Dam 2 will cause further deforestation and destroy habitats of wild and endangered species. People, particularly women, who rely on harvesting forest products for extra income, medicines and food, are suffering due to decreased forest resources. Soldiers using dynamite in local fishing areas have also reduced fish populations.

Dam project begins amid armed security

In 2009, twenty-five Burma Army soldiers from Light Infantry Battalion (LIB) 144 were sent from Dam 1 to secure the Dam 2 site. The soldiers built a camp near the river bank; seven soldiers live permanently at the camp and the remainder patrol in the surrounding area. Local police also patrol the area, checking all strangers who come in to the villages near the dam site. Since the arrival of the soldiers, there have been more human rights abuses within the villages near the dam site as soldiers take land, food, livestock and other property without permission from the owners.

Eighteen Chinese workers arrived at the Dam 2 site in early 2010 and built a house next to the military camp. To date actual dam construction has not begun but workers have conducted several surveys at different points along the river, including taking core samples for testing back in China as seen in this photo.

Chinese surveyors at Dam 2 site in June 2010

Destruction of local means of survival

Road construction leaves farmers without fields

In order to construct the dam, Asia World Company constructed a new main road from the Dam 1 to Dam 2 site. During construction, local lands and homes along the road's route were seized, causing local farmers to suffer immensely. Those that did receive compensation for their land were given a mere 1,000 kyat (less than US\$1) for every 4 square feet of land taken.

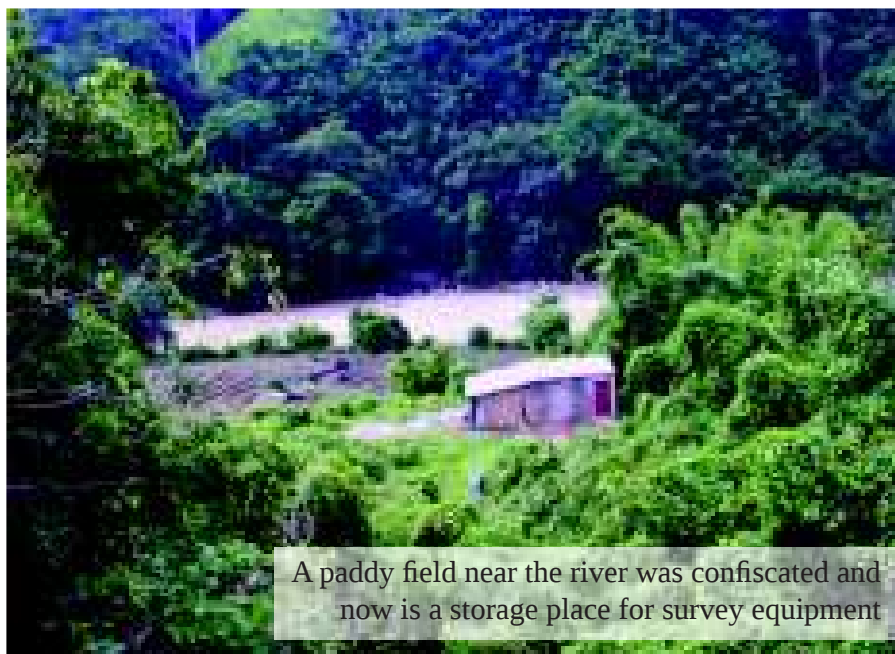
“Our lands such as paddy and hillside fields, tea farms, and community forests were confiscated for this road, causing us many difficulties. Then, the compensation they gave did not correspond with the price of these farms and their products. On top of that, in the rainy season the road turns to mud, making it difficult to walk.”
(Pinlon villager)

Soldiers take over riverbed farms and fishing areas

In addition to farms along the road route, lands have also been confiscated in the villages close to the river. In order to survive villagers have had to find new fields up the mountain to plant rice but the productivity of these lands is not as good as their riverbank farms.

“The soldiers came to my house and said ‘starting now you cannot grow on the farms near the river’ and I asked him back: ‘why’? He gave the reason that they will build the dam in that area. They confiscated the land from my farm, it was about 18 acres.” (local farmer)

“My cultivation covered over 20 acres near the river but it was confiscated. I had to cut down some forest land that is located far from my village for planting a new hillside field. I cannot say or guess exactly how much rice it will yield this year as there is a lot of sand and stones and the land is not very suitable for farming.”
(local Ta'ang female farmer)

Some farmers that lost their lands tried to make a living by fishing instead, but the soldiers then confiscated their fishing nets and forbade them to fish in the river, saying “this is our area now.” Fishers are struggling to make ends meet for their families because fishing is the only job they know. They need to borrow land from others to grow vegetables to sell to the market to get an income.

“I’ve been a fisherman for over 10 years. I was fishing to get an income for the survival of my family. Last year after the battalion came, they ordered that no one can fish in the river but it is my livelihood and my skill. I have no idea how to do any other job. One day I went to fish and 2 soldiers came up and took my fishing net.” (local fisher)

Since soldiers came to secure the dam project, they have prohibited locals from fishing but they themselves use dynamite to catch fish in the Shweli River. Villagers are angry about this as it goes against the traditional ways of catching fish.

Permanent Loss

Due to the low-lying geography along the river, local villagers estimate that 2,000 acres of community forests and cultivated farms upstream of the dam will be inundated (see table on page 40).

Impacts to women

When soldiers were sent to Dam 2 boost security, it directly impacted the daily lives of local women. Now it is often unsafe to go out alone because of the increase in military presence near the river. Women who were once free to visit or go to anywhere they wished are now forced to remain indoors or wait to be accompanied by others to leave their homes. Families fear that local women will be forced to marry Burmese soldiers as they have been near Dam 1.

“I used to go alone to my fields before the soldiers came to stay here. But I don’t dare to go alone to the fields, the market, or to visit friends now as the soldiers often make inappropriate advances and sexually harass women.” (local Ta’ang woman)

Ta’ang woman picks tea leaves on her farm; women are now afraid to go alone to fields

Civil war erupts, dam project temporarily shut down

In early June 2011, armed clashes between the Kachin Independence Army (KIA) and Burma's military troops erupted at a Chinese hydropower project in Kachin State. The fighting soon spread to Shan State and regime-backed militias clashed with the KIA in a village between Dam 1 and Dam 2 on June 15. Chinese engineers and ordinary workers returned to China and the dam site was shut down. When leaving, Chinese workers told locals that they would be back after the fighting dies down.

To date workers have not come back yet and local people remain fearful of further battles. Clashes continue in the area and now no one has access to the Dam 2 site without military permission. One local source said:

"I heard the sound of fighting from nearby the Shweli Dam 1. After that Chinese workers and their experts who came to work on the Dam 2 construction went back to China and postponed the construction temporarily and the local workers also returned back to their homes."

If Huaneng and Asia World continue to build the Shweli Dam 2 under the current conditions of conflict, it is certain that increased numbers of troops will be sent in to secure the dam protect. This will lead to additional confiscation of lands and other human rights abuses.

*Kachin refugees
flee fighting*

Farmlands of Molo village pictured here will be flooded by Shweli Dam 3

Shweli Dam 3

Shweli 3 Dam will be built in Momeik township, where the river flows through a picturesque valley of paddy farms surrounded by green forests. Teak, kino and other hardwood tree grow naturally along the Shweli River. Sixteen villages are located upstream of the dam and 4 villages are located immediately downstream (see map on page 31).

Between Lwai Yar village and the Dam 3 site there is a large plain in which teak, ironwood, and other hardwood trees grow. In Molo village, the people depend on the Shweli River to access drinking water as there is an insufficient amount of mountain streams flowing into this plain. Local people farm, fish and hunt in order to survive. They use the main local road and sometimes boats to trade goods between villages and to and from Momeik town.

MOU signed to build Shweli Dam 3

In February 2010, officials from the Ministry of Electric Power No 1 and Executive Vice President Mr. Jean Francois Belin of Colenco Power Engineering from Switzerland signed a Memorandum of Understanding (MOU) for consulting services in building Shweli Dam 3. According to the Ministry of Electric Power, the dam will have an installed capacity of 1,050 Megawatts and construction is planned to be completed in 2015.²

Soldiers Move In

After the MOU was signed, twenty troops from Light Infantry Battalion (LIB) 302 based in Momeik town moved in to the project area to secure the site. They set up check points in some villages near the site. Villagers have to feed the soldiers and are often threatened and intimidated into giving them money as well.

Lands seized for new road to Dam 3 site

Construction of a new road from the town of Momeik to the Shweli Dam 3 site (12 miles distance) began in 2009. According to local sources, both the Htoo Company and Asia World are involved in the road construction. Both these companies are also logging in the area.

New road from Momeik to Dam 3

Storage facility for company vehicles at Dam 3 site

“The company didn’t tell me anything, they just destroyed one acre of my paddy farm without compensation and now I have just a few fields to grow paddy. Other families also had paddy and vegetable farms destroyed by this new road.” (64 year old Ta’ang farmer)

So far, local rice and vegetable farms as well as community forests have been confiscated from an estimated fifty families in three villages (Ownkyawthint, Kyauktaung, and Shwezarli). Although authorities promised that they would compensate half the value of the property confiscated, local people have not received any compensation whatsoever. The companies and Ministry of Electric Power No 1 have built worker camps and machine storage areas in three villages along the route.

Another farmer explained emotionally that his family was uncertain how they would survive the coming year:

“I only own 15 acres of paddy fields. My primary livelihood for my family is based on this small plot of land. Now, because of these roads, I cannot cultivate most of my paddy fields. Currently, my family and I survive by last years’ paddy store but how can we survive the coming year if the supplies are emptied?”

Forced relocation

In October 2010, local authorities demanded that one person from each house in the five villages immediately upstream of the dam attend a meeting. In the meeting an administrator from Momeik announced that all the villages would have to move out within three years. A local person that attended the meeting explained what the authorities said:

“The construction of Dam 3 is being carried out by the government company Asia World. The aims of building this dam are to produce much needed electricity to cities in Burma. Therefore relocation arrangements near Momeik are being organized for villagers who live closest to the Shweli River in Momeik Township. You must move within three years. Senior sources have communicated that the villages located upstream of the dam site will be flooded.”
(reiterated by local villager from Molo village)

Villagers were shocked and saddened by the announcement and now worry for their future. Authorities have said a “new place” will be arranged and some compensation will be given, but villagers have no idea if this is true or not and do not want to move. Villagers are also upset that local sacred religious sites will be destroyed by the dam project. Despite their concerns and desires, most found it too difficult to complain or raise their voice in the meeting due to the intimidation by the presence of soldiers.

“One person from each house attended the meeting. The authorities ordered the villagers to move out. They said that local authorities will provide some space outside of Momeik for us. I found this difficult to take in as I have just finished building my house but now it will be destroyed. The Government said it will give half the worth of land and property as compensation, but I absolutely do not believe that they will pay this compensation.” (Molo villager)

“I have lived here for 15 years. We will be so sad if the dam is constructed because not only will the monasteries and pagodas flood but I will also have to move with the villagers.” (monk from an affected village)

One local villager said: *“I have grown up in this village since I was born by drinking the water from the Shweli River. My livelihood is fishing which is related directly to this river. Recently in October the order letter from the Momeik administration said that we must relocate within three years. No one dared to complain mainly because of fear. We don’t want to move to another place. After we leave we do not know what we will do for our livelihoods or how to earn money to survive.”*

Authorities have said they will build a relocation camp between Momeik and Dam 3 and have started to clear out forests in this area. Once the relocated people move in, however, there will likely be land disputes with the nearby villages of Shwezarli, Nar Yoke, Ownkyawthit, Kunit mile, and KyuSar.

Aside from the five villages that will be completely inundated and have been ordered to move, the main trade road to Momeik town will also be under water. Additional villages that rely on this road to buy and sell

*Dam 3 site has been cleared.
The sign at the top of the hill says “dam crest.”*

*Village that will be flooded by Dam 3.
Sacred pagodas and monasteries will go under water.*

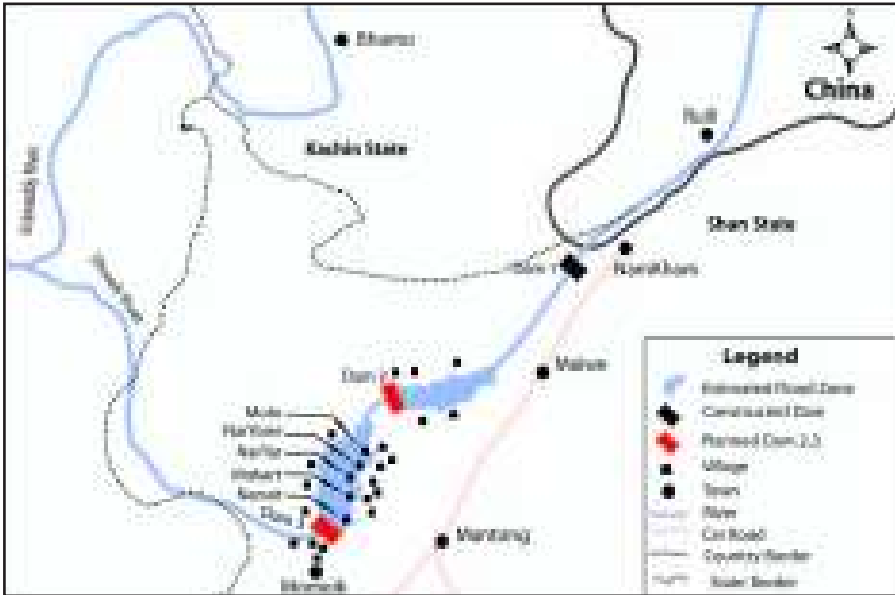
tea, rice, oil, salt and onions will have to buy commodities from further afield in Mantong Township and will face further hardships when their transportation link is blocked.

“Uncle has lived here since in the time of my grandfather. Now, the government is going to build the dam. They are forcing people in this village to move house and there is no room for compromise or way to negotiate with them. I am very disappointed because I’m being ordered and forced to move by the local authorities but I am not able to bring my house, tea farms, paddy fields, and other cultivated lands. They said that we are to live in Momeik but my family and I cannot move there. For the time being, I will continue living here and I will live in the mountains if the flooding occurs.”
(Ta’ang family in Naryon village)

Table: Impact of Shweli Dam 3 Flood Zone

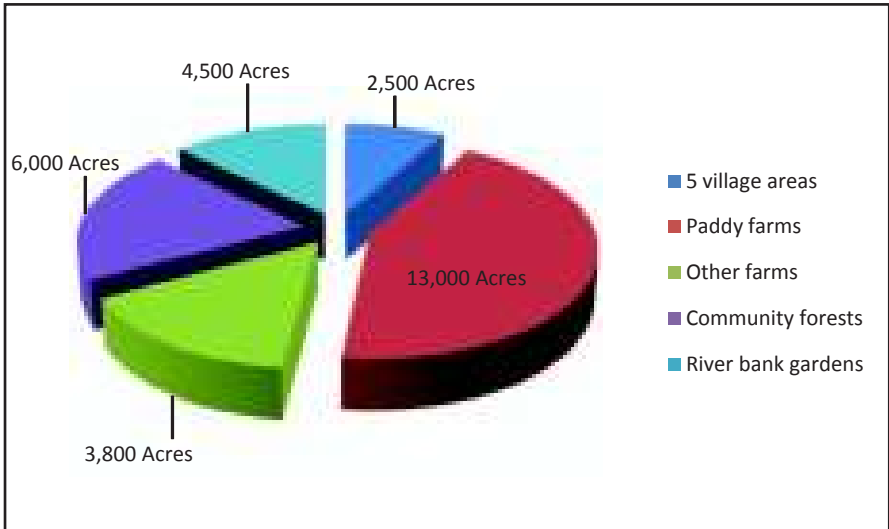
No	Village Name	Household	Population	Ethnicities
Ordered to move out by 2013, village will be flooded				
1	Molo	252	1,704	Ta'ang, Shan, Burmese, Kachin
2	Nar Yone	56	243	Ta'ang and Shan
3	Naryar	80	480	Ta'ang
4	Mokart	60	365	Ta'ang, Shan, Burmese
5	Narsot	100	648	Ta'ang and Shan
Trade road will be flooded, loss of farmlands and forest areas				
6	Myitstone	230	1,568	Ta'ang, Shan, Burmese
7	Pantin	70	395	Ta'ang
8	Khopan	90	535	Ta'ang and Shan
9	Manpyaine	90	546	Ta'ang and Shan
10	Manswan	50	285	Ta'ang
11	Pantain	78	460	Ta'ang, Shan, Kachin
12	PanBain	67	323	Ta'ang
13	Pankar	50	297	Ta'ang and Kachin
14	Kyuttoun	79	476	Ta'ang, Shan, Kachin
15	Bokepawint	55	324	Ta'ang
Land loss from road construction and impending relocation camp				
16	Shwezarli	84	507	Ta'ang and Shan
17	Ownkyawthit	185	1,200	Ta'ang, Shan, Burmese
18	KyuSar	46	270	Ta'ang and Shan
19	Nar Yoke	66	390	Ta'ang
20	Kunit mile	58	346	Ta'ang, Burmese, Shan
	Total	1,846	11,190	

Estimated flood zones of Shweli Dams 2 and 3

Estimate based on relocation orders and land contours near dam sites

Estimated lands that will be flooded by Dam 3

For lands flooded by Dam 2 see appendix

Logs await transport near Dam 3 site

Logging along the Shweli River

Logging of teak, kino and other hardwood trees by Chinese and Burmese businesses was rampant along the Shweli River during the dry season from November 2010 to May 2011. Big trucks carried timber to China daily, and now large sections of the important forests along the Shweli River near Dam 3 have been destroyed. Two Burmese companies with close connections to military generals, the Asia World Company and Htoo Wood Products Company Ltd, cooperated together to build the new road from Momeik to the dam site and are among the biggest logging companies along the Shweli River.

“A lot of people are cutting down teak trees at the Shweli Dam 3 site. They use machines and elephants in the forests to bring the logs to the highway and sometimes over 40 and 50 trucks per day carry out teak from the dam site and we send it to the China border. The company trucks already have escorts that drive ahead of them to look after the costs of the gates and documents so we can proceed without hassle through the checkpoints.” (Namkham truck owner)

Burma Army troops force truck owners to pay bribes in the area under their control from Dam 3 to the China border. Local soldiers from LIB 302, 130, and 144, as well as the Mantong and Pansay pro-regime militia groups based in Namkham town, and the Forestry Department, force most truck owners to pay bribes for logging in northern Shan State. But the Htoo Company and Chinese company trucks have already received special passes from higher authorities and are therefore allowed to pass freely from the dam site to China.

People from different villages and towns from Shan State and central Burma come to work in the logging areas where they earn more money than in other jobs. Some people cut down trees or carry the timber to put in the trucks while others take responsibility to check security along the forest road or warn truck owners where the police are waiting to collect bribes. Local people who work in the logging area have to carry timber into the trucks at night time depending on the security situation.

Forestry Ministry signboard in Momeik township forbids cutting wood but all the large trees have already been removed by the logging companies

Sign permits locals to use forest for traditional medicine and grazing cattle; now locals told by military not to enter as it is being cut by the logging companies

Local teak resources stolen by companies

Before the project began, local people near Dam 3 were able to cut wood from the rich teak forests for building houses and schools. They did not cut wood for commercial profits but only for local use.

“We have a rich amount of teak in our village. The teak is only cut to use for building

houses, animal pens, and schools. Small teak trees were cut for our needs but big trees were preserved. But since the beginning of the project, enormous teak trees have been cut on a huge scale for commercial use by the companies and now, only some small teak trees are left.”(resident of Molo village)

Free drug use and selling in the project zones

The townships of Namkham, Mantong, Namhsan and Momeik in northern Shan State are under the control of the Burma Army. The production of opium and drug trafficking in these areas has been immense in 2011. Drugs are easily trafficked or traded especially around the logging and dam construction sites.³ Chinese workers, truck drivers, local youths and villagers are using amphetamines, heroin and opium. The amphetamines can be bought in every village on the way to the logging sites and some of the logging bosses give amphetamines to their workers. Local authorities cooperate with drug sellers to sell amphetamines and they share the profits.

“Many different people come to buy amphetamines from me. I can sell 50 pills in a day, some days more than that. There are two different kinds I sell but most people ask for pills from Pansay Kyaw Myint which cost about 2,000 kyat depending on the quality.⁴ I have to pay local authorities 50,000 kyat per month in order to sell my drugs without any hassle. Often local police and soldiers come to use amphetamines at my home.” (Kachin man from Momeik)

Local authorities don't take action to protect local people from drugs; although they know the drug sellers they do not arrest them but instead squeeze drug dealers for some of their profits or drugs. If the dealers pay money and give amphetamines to the police or soldiers then they can sell drugs in their village or town. Many police and soldiers who live in these townships are themselves already addicted to drugs. Groups of soldiers from Momeik that stay in Pan Tain village sometimes get drunk and take amphetamines and don't come back and stay in the forest for up to three days. The troops force the villagers to find the soldiers in the forest and the local people have to bring them food. Villagers found one soldier deep in the forest where they spent four days trying to find him.

One village headman said: *"They came to stay at my house for 10 days and were waiting to collect taxes from timber carrying trucks. They forced some drivers to pay taxes but the drivers didn't pay money, they just bought amphetamines which they took at my house every day. I was very angry with them but I couldn't say anything to and they forced me to cook chicken and pork for them every day."*

Drug users in Ta'ang area

Photo by PWO

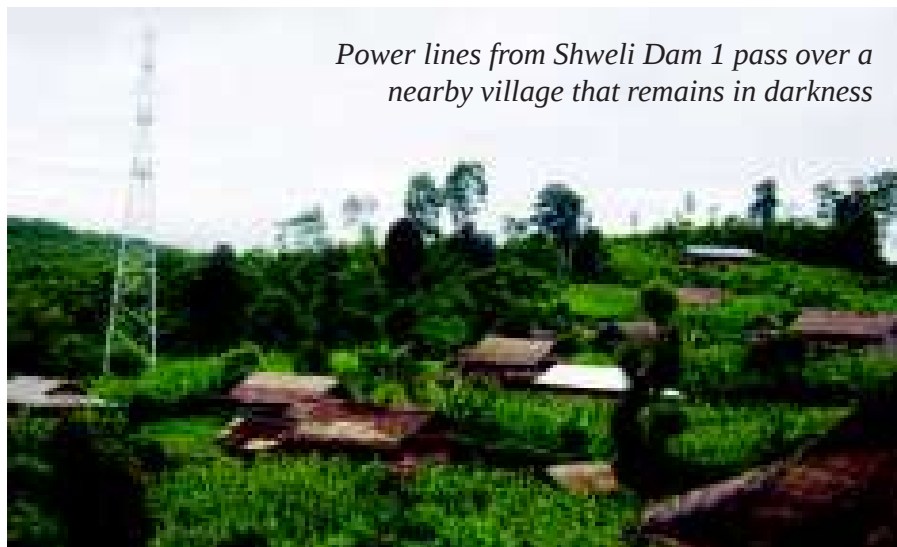
Few useful benefits

The majority of power produced by Shweli Dam 2 and 3 is expected to be exported to China. Yet even if the power generated is distributed in Burma, based on the experience of Shweli Dam 1, local people do not expect much benefit. Electric power produced from Dam 1 is exported to China, sent to military factories in Burma, and sold to some household and business customers in surrounding townships at a high cost.

Villagers in darkness at dam site

Mantat, the village where Shweli Dam 1 was built, remains dark today after all turbines are fully operational at the hydropower plant. Only a monastery and the military camp are allowed to use electricity from the dam. A few families manage to use micro-hydro engines to generate a little electricity for their homes. One local woman explained how expectations were dashed after the dam was complete:

“The electricity is free only for the monastery in our village. Before the local authorities said they would give us 24-hour electricity. At that time, we were really happy because we hoped we could watch a movie. Now our hope has disappeared. We can never depend on our government and must create electricity by ourselves.”

Power lines from Shweli Dam 1 pass over a nearby village that remains in darkness

Electricity prioritized to military and military businesses

In 2009 an electric transfer station was built in Mansan village in Namtu Township to transfer electric power from Dam 1 to Lashio Township. The majority of the electricity is sent to military factories and relatives of military families. During the 2010 election campaigns, General Mg Mg Swe promised local people in Namhsan Township that they would get electricity from Shweli Dam 1. Now, however, power is mainly sent to two tea factories run by the military and a military-linked company.

Electricity not regular and not affordable

Customers in Muse and Namkham townships have been able to buy dependable and affordable electricity from China since 1990 but after the dam's completion, they were ordered in April 2010 to only use electricity from Dam 1's power plant. Although they can now access locally produced power, customers complain of irregular service, the high cost of the electricity, and arbitrary fees. The irregular service is also affecting the ability for businesses to operate smoothly. Customers also have to buy or change their electric meter box at the exorbitant cost of approximately 700,000 kyat (nearly US\$700). Some families have not changed the box because it is too expensive for them and therefore cannot receive power at all. In Namhsan Township, families have applied to get a meter box but don't know how they will afford it.

*"We didn't have to pay a power meter box maintenance fee when we used electricity from China, but now have to pay many different fees for the Shweli electricity, and we receive irregular service. We use it because we are forced to."*⁵ (owner of a manufacturing plant)

Residents in Namhsan Township that do get electricity also complain of extortion by electricity department staff.

*"The Village Electricity Committee and the electricity department staff are corrupt; they think that the villagers do not know anything about the electricity and they haven't used the electricity from the government before so they charge extra fees."*⁶ (Namhsan villager)

Conclusion

The Shweli River is a main artery of the Ta'ang people. A completed dam and two planned dams on the river in Burma are already having a series of negative impacts while providing little or no benefit to local people. Approximately 15,000 living near the dam sites will be directly impacted if the two planned dams on the Shweli are built. Three thousand people have already been ordered to relocate. The villagers' houses and sacred pagodas and monasteries upstream of the dams will be flooded as well as vital resources such as traditional medicine. The whole ecosystem of the Shweli area will be affected, threatening the livelihoods of fishers and farmers.

There is little information about the dams, affected people have not been consulted, and no environmental or social impact assessments have been disclosed. Additional dams on the Shweli River will also directly affect the natural flow of Burma's main waterway, the great Irrawaddy River.

The Ta'ang Students and Youth Organization (TSYO) therefore calls for the planned Shweli Dams to be stopped.

Recommendations

To the Ta'ang people:

- Learn more about these projects and protect the environment and the Shweli River for future generations.
- Work together to stand up for our rights.

To the Ta'ang National Party (TNP):

- Fulfill their obligations as a political party by properly representing in Parliament the needs and issues faced by the Ta'ang people including the unfolding impacts of the Shweli dams.
- Build better relationships and trust with the Ta'ang community and support the local people to preserve the Ta'ang way of life, local livelihoods and the environment.

To Burma's military government:

- Cancel planned dams on the Shweli River and stop all human rights abuses associated with these dams. Projects need more transparency, consultation with and informed consent of affected peoples before they begin. A government should protect its citizens, not abuse their rights.
- Stop lining their pockets by selling our natural resources to other countries while giving no benefits to affected peoples.
- Return lands that have been confiscated for this project.
- Implement a nationwide ceasefire, withdraw troops and enter into genuine dialogue to meaningfully address the root causes of the ongoing civil war.

To the Huaneng Lancang Company and the Chinese government:

- Stop the Shweli Dam 2 project because it is not conforming to Chinese laws on environmental impact assessments, public participation, and proper compensation.

To Colenco Power Engineering of Switzerland:

- Stop involvement in the Shweli Dam 3 immediately. The company should adhere to the same levels of transparency and accountability that they are required to meet when working in their own country.

To foreign governments, the UN and ASEAN:

- As a prerequisite to any further diplomatic or economic engagement with Burma's military government, demand that it implements a nationwide ceasefire and enters into genuine dialogue with ethnic leaders to address the root causes of Burma's ongoing civil war.

Appendices

Lands confiscated for Shweli Dam 2 to date

Type of land	Amount (in acres)	Impacted families	Confiscator	Reason
Hillside farms	20	12 Ta'ang families	LIB 144	Military camp and military farm
Tea, rice, and hillside farms, forests	>72	30 Ta'ang, Kachin, Shan families	Asia World and LIB 144	New road from Dam 1 to Dam 2
Tea and hillside farms	>33	10 Ta'ang families	Asia World and Huaneng	Dam workers' housing
Farms and forest areas	>60	20 Ta'ang, Kachin families	Asia World and Huaneng	Dam construction
Community forests	<80	25 Ta'ang, Kachin, Shan families	Chinese company and LIB 144	Test drilling
Total	265 acres			

Impact of Shweli Dam 2 Flood Zone

Type of lands that will be flooded	Amount (in acres)	Impacted people	Village
Rice, riverbank, tea farms	>100	30 Ta'ang families	ThunPoke
Rice, riverbank, tea farms	>150	42 Ta'ang, Kachin families	PinLon
Rice, riverbank, tea farms	< 80	35 Ta'ang, Shan, Kachin families	SawHlan
Rice, riverbank, tea farms	>70	19 Ta'ang families	Outkar
Rice, riverbank, tea farms	>70	27 Ta'ang, Shan families	Kaung Son
Forest areas	1,500	320 families	All above
Total	2,000		

Lands confiscated for Shweli Dam 3 to date

Type of land	Amount (in acres)	Impacted families	Confiscator	Reason
Paddy and vegetable farms, community forests	145	Ta'ang, Shan, Burmese, Kachin	Military government and companies	Dam construction
Paddy and corn farm	10	Ta'ang Shan and Kachin	LIB 302/130	Military camp
Paddy and vegetable farms	26	Ta'ang, Shan	Companies	Building for workers
Paddy and vegetable farms	40	Ta'ang, Shan, Kachin, Burmese	Companies	Building to store construction trucks
Paddy and vegetable farms, community forest	50	Ta'ang, Shan, Burmese	Companies and military	Building new road
Community forests	230	Ta'ang, Shan, Kachin	Military and companies	Logging
Total	501 acres			

Footnotes

- ¹ For a detailed study of Shweli Dam 1 see Under the Boot, Ta'ang Students and Youth Organization, 2007 at <http://burmariversnetwork.org/images/stories/publications/english/underthebootenglishwithcover.pdf>
- ² <http://moep1.wordpress.com/>
- ³ For more background on the serious problem of opium cultivation and drug addiction in Ta'ang areas, please see Poisoned Flowers (2006), Poisoned Hills (2010) and Still Poisoned (2011), Palaung Women's Organization at www.palaungwomen.com
- ⁴ Pansay Kyaw Myint (also known as U Win Maung) is head of a paramilitary force and member of Burma's parliament since the 2010 election. He controls opium cultivation and drug trading in the Pansay area of Namkham township.
- ⁵ "Hydro-power Electricity Erratic in Shan State," The Irrawaddy, July 22, 2010.
- ⁶ http://www.palaungwomen.com/index.php?option=com_content&view=article&id=230:2011-07-29-09-19-23&catid=3:latest-news&Itemid=18

Note: for more information about dams on the Shweli River in China, please see *High and Dry: The trans-boundary impacts of China's Longjiang Dams* at <http://burmariversnetwork.org/resources/publications.html>

About Ta'ang Students and Youth Organization (TSYO)

The Ta'ang Students and Youth Organization (TSYO) is a non-profit organization that develops the social status of Ta'ang people, particularly youth, and works toward peace, justice and equality. TSYO aims to protect communities against human rights abuses, environmental destruction and the unsustainable use of natural resources in the Ta'ang region. This is done by promoting the capacity of Ta'ang students and youth. The goals of TSYO are:

- To work for peace and development in the Ta'ang area.
- To increase the number of Ta'ang youth leading the people.
- To achieve gender equality.
- To end the military dictatorship system in Burma.
- To form a federal, democratic country with equality and self-determination.

TSYO works on health, education, community development, human rights, and the environment. The Ta'ang Environmental Action (TEA) Team is a department of TSYO that works to preserve natural resources and the environment in the Ta'ang area.

TSYO is a member of the Burma Rivers Network.

CONTACT

palaungyouth@yahoo.com

Acknowledgements

We are extremely grateful to the local people suffering near the Shweli dam sites for sharing their stories with our researchers; for the suggestions and advice from PSLF and PWO members and our volunteer Kevina Maddick who worked together to check the report. If you wish to use any photos in this report we would appreciate if you first seek permission from TSYO.

For more information

www.palaungland.org
www.burmariversnetwork.org

The Shweli, a vital river for the Ta'ang (Palaung) people and an important tributary of Burma's great Irrawaddy River, is under threat by a series of mega dams. The first dam, completed in 2008, provides few useful benefits to people in Burma yet Chinese and Swiss companies are proceeding with plans to build two additional dams on the Shweli. The dams are located in the middle of an active war zone and are contributing to rising ethnic conflict. This report sheds light on what is happening at the dam sites and what the dams will mean to those that rely on the Shweli.

ထိန်းချုပ်မှုအောက်ကမြစ်ရွှေလီ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော်လည်း
ဆည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ရှေ့ဆက်နေခြင်း

အစီရင်ခံစာ အကြောင်း

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော်လည်း ဆည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ ရှေ့ဆက်နေခြင်း။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ထုတ်ဝေပြန်ချီသည်။ ယခုအစီရင်ခံစာနှင့် ပတ်သက်၍ တအာင်းကျောင်းသား လူငယ်များအဖွဲ့သည် ရွှေလီရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း အမှတ် (၁) နှင့် ပတ်သက်၍ ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် “စစ်ဖိနှပ်အောက်တွင်” (Under the Boot) အမည်ရှိ အစီရင်ခံစာကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအစီရင်ခံစာတွင် ရွှေလီအမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း တည်ဆောက်နေမှုနှင့် အကျိုးဆက်အဖြစ် တအာင်းလူထု များအပေါ် ထိခိုက်သက်ရောက်နေပုံများကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ယခုအစီရင်ခံစာသည် ယခင် “စစ်ဖိနှပ်အောက်တွင်” အစီရင်ခံစာ၏ နောက်ဆက်တွဲ တင်ပြချက်ဖြစ်ပြီး၊ ရွှေလီအမှတ် (၂)၊ (၃) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းများ၏ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်နေပုံများကို တင်ပြထားပါသည်။

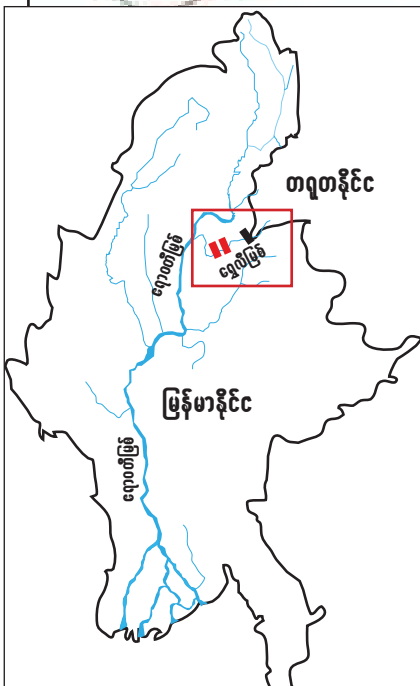
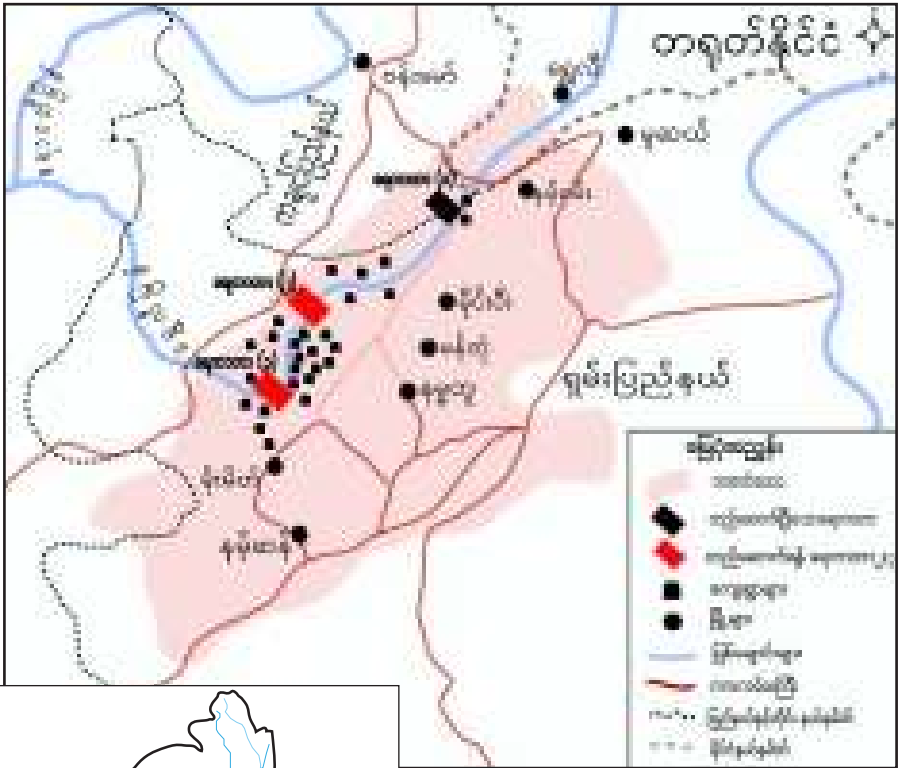
တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအဖွဲ့ (TYSO) သည် “စစ်ဖိနှပ်အောက်တွင်” အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်ခဲ့ချိန် ၂၀၀၇ ခုနှစ်မှစ၍ ဆည်တည်ဆောက်ရာနေရာများတွင် အခြေအနေကို ဆက်လက်လေ့လာနေခဲ့ပါသည်။ ဒေသခံသုတေသနပြုသူများက စီမံကိန်းများကြောင့် ထိခိုက် နစ်နာနေရသည့် ကျေးရွာလူထုများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ သစ်ထုတ်လုပ်သူများ၊ အလုပ် သမားများနှင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ၃-လတာမျှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပြီး၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင်လည်း ၃-လကြာ တွေ့ဆုံမေးမြန်း မှုများ ပြုခဲ့ပါသည်။ မိုးမိတ်၊ နမ့်ခမ်းနှင့် မန်တုန်မြို့နယ် ၃-ခုကို အခြေပြုကာ လေ့လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူ ကျေးရွာလူထုများထံမှ သူတို့နှင့်မေး မြန်းခဲ့သည့် အချက်အလက်များကို အသုံးပြုခွင့်လည်း မေးမြန်းစဉ်တွင် တောင်းခံခဲ့ပါသည်။ သို့ သော်လည်း ထိုသူများ၏ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်မှန်များကို လုံခြုံရေးအခြေအနေကြောင့် ထိန်ချန်ထားရပါသည်။ အခြားသတင်းအချက်အလက်များကို ဒုတိယရင်းမြစ်များမှ စုဆောင်းလေ့ လာခဲ့ပြီး၊ တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးမှုများလည်း ပြုခဲ့ပါသည်။

ယခုစီမံကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များသည် လျှို့ဝှက်ထိန်ချန်ထားသည်နှင့်အမျှ၊ မြန်မာစစ်အစိုး ရက ဆည်တည်ဆောက်ရာ နေရာများသို့ သွားရောက်ခွင့်ကို တင်းကြပ်စွာ ပိတ်ပင်ထားရာ၊ ယခု အစီရင်ခံစာ ပေါ်ထွက်လာရေးအတွက် ခက်ခဲပင် ပန်းစွာ ကြိုးပမ်းခဲ့ကြရပါသည်။ သို့သော်လည်း ဆည်တည်ဆောက်ရာနေရာ ဒေသများတွင် မည်သို့ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို အမှန်အတိုင်း တင်ပြရန် မိမိတို့က သံန္နိဋ္ဌာန်ချထားကြပြီး၊ ဆည်များကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာနိုင်သည့် အခြေအနေကို ဒေသခံ ကျေးရွာလူထုများထံသို့ ပညာပေးမှုများလည်း ပြုလုပ်နေခဲ့ပါသည်။ ထိုကျေးရွာလူထုများအနေဖြင့် သူတို့၏ စိုးရိမ်ပူပန်ချက်၊ ထိခိုက်နစ်နာနေမှု အခြေအနေများကို သူတို့၏ အခွင့်အရေး အပြည့်အဝအသုံးပြု၍ တင်ပြနိုင်ရန်လည်း ပံ့ပိုးဆောင်ရွက် ပေးနေပါသည်။ မျက်နှာပိုးဓာတ်ပုံ။ ။ ရွှေလီ အမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းရှိ မြန်မာစစ်တပ် တပ်စခန်းတစ်ခု။

မာတိကာ

မြေပုံ။ ။ ရွှေလီမြစ်ပေါ်ရှိ ဆည်များ.....	၂
အကျဉ်းချုပ်	၃
နိဒါန်း.....	၅
ရွှေလီမြစ်ကြောင်း တလျှောက်ရှိ လူနေမှုဘဝအခြေအနေများ.....	၉
တအာင်း ပြည်သူများ.....	၁၀
 ရွှေလီ အမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း.....	၁၁
 ရွှေလီ အမှတ် (၂) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း.....	၁၃
တရုတ်နှင့် မြန်မာကုမ္ပဏီများက ရွှေလီ အမှတ် (၂) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းကို ဆက်လက်တည် ဆောက်ရန် ရှိနေခြင်း.....	၁၄
မြေပုံ။ ။ ရွှေလီရေကာတာအတွက် စစ်သားစုဆောင်းခြင်းနှင့် လမ်းသစ်ဖောက်လုပ်ခြင်း..	၁၅
ရွှေလီမြစ်၏ ဂေဟစံနစ် ပျက်စီးရမည့် အန္တရာယ်နှင့် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရခြင်း။	၁၇
လက်နက်ကိုင် လုံခြုံရေးများအကြား၌ ဆည်တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းကို စတင်နေခြင်း။ ..	၁၈
ဒေသခံလူထုများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ပျက်စီးစေခြင်း။	၂၂
အမျိုးသမီးများအပေါ် ထိခိုက်နစ်နာမှု။	၂၄
စစ်ပွဲများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၊ ဆည်တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းယာယီ ရပ်ဆိုင်းထားခြင်း။	၂၅
 ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း.....	၂၆
ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း တည်ဆောက်ရန် နားလည်မှုစာချွန်လွှာ လက်မှတ်ရေး ထိုးခြင်း။.....	၂၇
စစ်သားများ ဝင်ရောက်နေရာချလာခြင်း။.....	၂၇
ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းနေရာသို့ လမ်းအတွက် မြေများ သိမ်းပိုက်ခြင်း။	၂၇
အမေဗ္ဗနေရာ ပြောင်းရွှေ့စေခြင်း။.....	၂၉
ဇယား။ ။ ရွှေလီ အမှတ် (၃) စီမံကိန်းကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာရမည့် ရေလွှမ်းစုံ။.....	၃၂
မြေပုံ။ ။ ရွှေလီ ရေကာတာ အမှတ် (၂) နှင့် (၃) စီမံကိန်းကြောင့် ခန့်မှန်းခြေရေလွှမ်းမည့် ဒေသများ.....	၃၃
ဇယား။ ။ အမှတ် (၃) ရေကာတာကြောင့် ခန့်မှန်းခြေ ရေလွှမ်းနိုင်မည့် မြေယာများ..	၃၃
ရွှေလီမြစ်ကြောင်းတလျှောက် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများ။.....	၃၄
မူးယစ်ဆေးဝါး လွတ်လပ်စွာ သုံးစွဲခွင့်နှင့် စီမံကိန်း ငုံ့အတွင်း ရောင်းဝယ်နေကြခြင်း။.....	၃၆
 အနည်းငယ်မျှသော အကျိုးရလဒ်များ။	၃၈
နိဂုံး	၄၀
အကြံပြုချက်များ	၄၀
နောက်ဆက်တွဲများ.....	၄၂

ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက် မည့်ဆည်များ

မြေပုံ။ ။ ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက် မည့်ဆည်များ

ရွှေလီအမှတ် (၁) စီမံကိန်း- ၆၀၀ မဂ္ဂါဝပ်

ရွှေလီအမှတ် (၂) စီမံကိန်း- ၅၂၀ မဂ္ဂါဝပ် *

ရွှေလီအမှတ် (၃) စီမံကိန်း- ၁,၀၅၀ မဂ္ဂါဝပ် *

*Source: <http://www.mrtv3.net.mm/open7/210710for.html>

အကျဉ်းချုပ်

- မကြာသေးမီက ဧရာဝတီမြစ်ဆုံဆည် တည်ဆောက်မှုကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့သော်လည်း၊ မြန်မာအစိုးရက တရုတ် နှင့် ဆွစ်ဇိုင်းမှ ကုမ္ပဏီများနှင့်အတူ ဧရာဝတီမြစ်၏ မြစ်လက်တက်တစ်ခုဖြစ်သည့် ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် ဧရာမဆည်ကြီး ၂-ခုကို တည်ဆောက်ရန် ပြင်ဆင်စီစဉ်လျက် ရှိနေ သည်။ ရွှေလီမြစ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်အတွက် စီးပွားရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ ယဉ်ကျေးမှုအရသော် လည်းကောင်း အရေးပါသည့် မြစ်တစ်စင်းဖြစ်ပြီး၊ အထူးသဖြင့် တအာင်း(ပလောင်)လူမျိုးများ အ တွက် အသက်သွေးကြောပင် ဖြစ်ပါသည်။
- တည်ဆောက်ရန် လျာထားသည့် ရွှေလီမြစ်ပေါ်မှ ဆည်များကြောင့် ခန့်မှန်းလူထု (၁၅,၀၀၀) ခန့် ထိခိုက်နစ်နာရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ် မတိုင်မီ လူပေါင်း (၃,၀၀၀) ကို ပြောင်းရွှေ့ရန် အမိန့်ပေးထားပြီးဖြစ်သည်။ ဤသို့ ပြောင်းရွှေ့မှုကြောင့် နစ်နာရသည့်အတွက် လျော်ကြေးများ ပေးမည်ဟု အာမခံမှုလည်း မရှိပါ။
- ဆည်တည်ဆောက်ရာ နေရာအနီးတွင် လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းနှင့် စစ်စခန်းများ နေရာချထားမှု ကြောင့် ဒေသခံလူထုများ၏ မြေယာများနှင့် ရပ်ရွာပိုင်သစ်တော ဧက ၇၀၀ခန့်ကိုလည်း သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။ ဆည်အနီး စခန်းချထားသည့် မြန်မာစစ်တပ်များက ကျေးရွာလူထု များ ဝါးဖမ်းရှာဖွေစားသောက်သည့် နေရာကို ကန့်သတ် နယ်မြေအဖြစ် ကြေညာခဲ့ပြီး၊ အမျိုးသမီးများအ ပေါ်လည်း ခရီးသွားလာခွင့်များ ကန့်သတ်ချုပ်ချယ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနှင့် တရုတ်ကုမ္ပဏီများ၏ အကျယ်အပြန့်နှင့် စည်းကမ်းမဲ့ သစ်ထုတ်လုပ်မှုကြောင့် ဆည်အနီးရှိသစ်တော အများအပြားလည်း ပြုန်းတီးခဲ့ပြီ ဖြစ်ပါသည်။
- ကချင်လွတ်မြောက်ရေး တပ်မတော် (KIA) နှင့် မြန်မာစစ်တပ်များအကြား တိုက်ပွဲများ ဖြစ် ပွားလာသည့်အလျောက် ရွှေလီအမှတ်(၁) စီမံကိန်းနှင့် အမှတ်(၂) စီမံကိန်းအကြားရှိ ကျေးရွာတစ်ခုအနီးတွင် ၂၀၁၁ခုနှစ်၊ ဇွန်လ၌ တိုက်ပွဲများဖြစ်ပွားခဲ့ရာ တရုတ်လုပ်သားများ ထွက်ပြေးသွားခဲ့ကြရသည်။ ယနေ့ကာလအထိ တိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသလို၊ မည်သူ တစ်ဦးမျှ ပြန်လာခြင်း မရှိသေးပါ။ အမှတ်(၂) ဆည်တည်ဆောက်နေသည့် နေရာသို့ စစ်တပ်၏ ခွင့်ပြုချက်မပါဘဲ လူအများ သွားလာခွင့်ကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားခဲ့ပါသည်။
- ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် ပထမဦးဆုံးဆည်ကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ နှောင်းပိုင်းတွင် တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဒေသအတွင်းစစ်တပ်တိုးချဲ့ ချထားမှုများ များပြားလာပြီး၊ အမေဗလုပ်အားခိုင်းစေမှု များ၊ မြေယာသိမ်းပိုက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပါသည်။ ရွှေလီ အမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းမှ ထုတ်လုပ်သည့် လျှပ်စစ်အများစုကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ရောင်းချနေလျက် ရှိသည်။ ကျန်သည့် လျှပ်စစ်များကို မြန်မာစစ်တပ်အတွက်သာ အဓိကထား အသုံးပြုနေပြီး၊ တရုတ်တို့ထံမှ ကြီးလေး သောဈေးနှုန်းဖြင့် ပြန်လည်ဝယ်ယူသုံးစွဲနေကြရပါသည်။ သုံးစွဲသူများ အနေဖြင့်လည်း လျှပ်စစ်ပုံမှန် ရရှိခြင်း မရှိပါ။
- ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့ပြီ ဖြစ်သည့် ဆည်နှင့် လျာထားသည့် ဆည်(၂) ခုတို့ ကြောင့် ဒေသခံလူထုများအနေဖြင့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ ခံစားနေကြရပြီ ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အကျိုးအမြတ်ဟူ၍ စိုးစဉ်းမှုသော်လည်းကောင်း၊ လုံးဝသော်လည်းကောင်း ပြန်လည်ခံစားကြရခြင်း မရှိကြပါ။ ဆည်များနှင့် ပတ်သက်၍ လူအများသိရှိအောင် လူသိရှင်ကြား သတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်ပြန်ပေးခြင်း မရှိသလို၊ နစ်နာ ခံစားကြရသည့် လူထုများနှင့်လည်း တိုင်ပင်အကြံရယူခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ နစ်နာနိုင်ခြေ အကဲဖြတ်စစ်ဆေးမှုရလဒ်များ ကိုလည်း ထုတ်ပြန် အသိပေးခဲ့ခြင်း မရှိပါ။ သို့အတွက်ကြောင့် ရွှေလီမြစ်ပေါ်၌ မည်သည့်စီမံကိန်းမျိုးမဆို ဆောင် ရွက်မည်ဆိုလျှင် ရပ်ဆိုင်းရန် တောင်းဆိုရပါလိမ့်မည်။

ဧရာဝတီက

ငါတို့အသက်ခါတ်ဖြစ်တည်မှု
ငါတို့ရဲ့မြင့်မြတ်တဲ့ သမိုင်းဂုဏ်ရောင်
ငါတို့အသက်ရှင်ရပ်တည်မှုရဲ့အလင်းရောင်
ငါတို့ရဲ့ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာ
ငါတို့ရာဇဝင်ကိုထွန်းပြောင်ရာ
ငါတို့မိခင်ဖြစ်တယ်ကွဲ့။

ဧရာဝတီက

ငါတို့ရဲ့အိမ်ယာ
ငါတို့ရဲ့တောင်ယာ
ငါတို့ရဲ့သောက်စရာရေ
ငါတို့အတွက်ဝမ်းစာ
ငါတို့ရဲ့ကူးသန်းသွားလာရာ
ငါတို့ကုန်စည်ရောင်းဝယ်ရာ
ငါတို့ပြည်သူတွေရဲ့သမိုင်းအဆက်ဆက်ကို
ဆက်စပ်ပေးရာဖြစ်တယ် ။

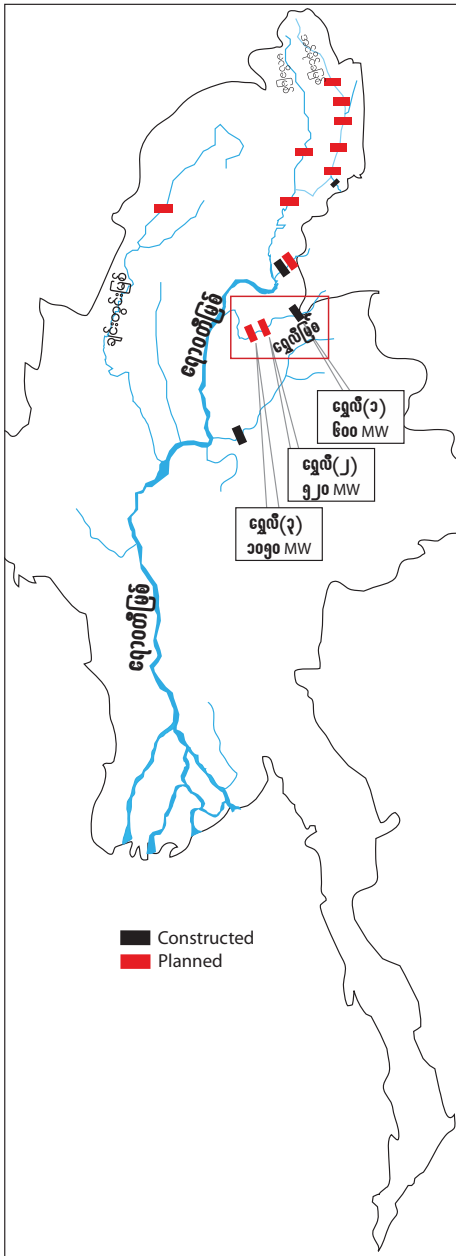
နီလွင်သွေး(ဒဿနီက)

တောင်စွယ်ကျောက်ကြားမှစီးဆင်းလာတဲ့မြစ် (ရွှေလီမြစ်)
(ရွှေလီမြစ်ရေ (စီးဆင်း) ၂)၂
ရွှေလီမြစ်ရေစီးဆင်းလာပြီး
တောင်စွယ်တောင်တန်းတွေမှာဖြစ်ဖျားခံပြီး
တောင်ကုန်တောင်တန်းကြီးတွေပေါ်မှာဘဲရပ်နေတာမဟုတ်ပါဘူး

နိဒါန်း

ဧရာဝတီမြစ်ပေါ်ကရေကာတာများနှင့် သူ၏မြစ်လက်တက်များ

သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အသက်သွေးကြောသဖွယ် ဖြစ်နေသည့် ဧရာဝတီမြစ်ကို မှီခိုရှင်သန် နေထိုင်နေကြရပါသည်။ ဧရာဝတီမြစ် သည် အဓိကရေလမ်းကြောင်း တစ်ခုဖြစ် သလို၊ နိုင်ငံ၏ဗဟိုချက်မမှ ဖြတ်သန်းစီး ဆင်းသွားသည့် အသက်သွေးကြော မြစ် မကြီးလည်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ကြီးမြတ် သည့် မြစ်ကိုပိတ်၍ ဧရာမဆည်ကြီး တည် ဆောက်ရန်၊ ဧရာဝတီမြစ်၏ မြစ်ဖျားခံရာ မြစ်များ၌ ဆည်၆-ခု တည်ဆောက်ရန် လျာထားသည့် သတင်းကြောင့် လူအများ စိုးရိမ်ပူပန်စိတ် ဖြစ်ပွားခဲ့ကြရသည်။ ခန့် မှန်းမရနိုင်သည့် ရေကြောင်းပြောင်းလဲမှု များ၊ ကပ်ဘေးဒုက္ခကွသင့်ရမည့် ဆည်ကျိုး ပေါက်မည့် အခြေအနေ၊ မြစ်၏အချုပ်အခြာ အာဏာ ပိုင်ဆိုင်မှု စသည်အကြောင်းများကို လူအများက ဖော်ပြပြောဆို ဆွေးနွေးခဲ့ကြ သည်။ ဧရာဝတီမြစ်ပေါ်ရှိ ဆည်များကို တရုတ် နိုင်ငံမှ ကုမ္ပဏီများက တည်ဆောက် ကြမည် ဖြစ်ပြီး၊ ထွက်ရှိလာသည့် လျှပ်စစ်ဓာတ် အားကိုလည်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ပင် တင်ပို့ ရောင်းချကြမည် ဖြစ်သည်။

စိုးရိမ်ပူပန်မှုများအပေါ် ဆွေးနွေးပြောဆို ကန့် ကွက်မှုများကြောင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဧရာဝတီမြစ်ပေါ်တွင် ပထ မဦးဆုံး တည်ဆောက်မည့် ဆည်ဖြစ်သည့် “မြစ်ဆုံဆည်” စီမံကိန်းကို ဆိုင်းငံ့ထား လိုက်ကြောင်း မြန်မာနိုင်ငံ၊ အသစ်ရွေးချယ် တင်မြှောက်ခံခဲ့ရသည့် သမ္မတသစ်က ထုတ် ပြန်ကြေညာရသည်အထိ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဤဆည်စီမံကိန်းကို အပြီးအပိုင် ရပ်ဆိုင်းလိုက် ခြင်းပေလော၊ သို့တည်းမဟုတ် ကာလတစ်စုံ တရာသာ ဆိုင်းငံ့ထားခြင်းလော ဆိုသည်ကို ဆက်လက်စောင့် ကြည့်ကြရဦးမည် ဖြစ်သည်။

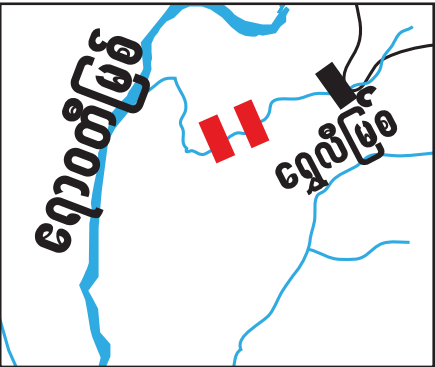
ဧရာဝတီမြစ်၏ မြစ်ဖျားခံရာဖြစ်သည့် မေခ (N Mai) နှင့် မလိခ (Mali River) များတွင်မူ ဆည် ၆-ခု တည်ဆောက်နေသည့် စီမံကိန်းကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်နေဆဲ ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ဆည်တည်ဆောက်မှု ဆိုင်းငံ့လိုက်သည့် ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် ထွက်ပေါ်မလာမီတွင် မြန်မာအစိုးရက ဧရာဝတီမြစ်နှင့် ၎င်း၏ မြစ်ဖျားခံရာ မြစ်များပေါ်၌ ဆည်တည် ဆောက်မည့် အစီအစဉ်ကို ခုခံပြောဆိုခဲ့သေးသည်။ အစိုးရပိုင် သတင်းစာ၌ ဖော်ပြခဲ့သော “ကျွန်တော်တို့လည်း ဧရာဝတီကို ချစ်ပါတယ်” အမည်ရှိသည့် ဆောင်းပါးတွင် ဆည်များကြောင့် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်နိုင်ဖွယ် မရှိကြောင်း ဖော်ပြရေးသားထားခဲ့သည်။ မေခ နှင့် မလိခမြစ်များသာမက ဧရာဝတီမြစ်ကို ပေါင်းဝင်သည့်မြစ်များ အများအပြား ရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့်၊ စိုးရိမ်ပူပန်ဖွယ် မရှိဟု ဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ဤသို့ပေါင်းဝင်သည့် မြစ်ကြောင်းများသည် ဆည်ပိတ်ခံရခြင်း၊ သို့မဟုတ် ဆည်များတည်ဆောက်ရန် အစီအစဉ်ချထားပြီး ဖြစ်နေသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ဧရာဝတီမြစ်၏ သဘာဝရေစီးဆင်းမှုကို ထိခိုက်မည်မှာ လုံးဝဥသသံပင် ဖြစ်သည်။ ဤသို့စီးဝင်နေသည့် မြစ်တစ်စင်းမှာ ယခုဖော်ပြမည့် ရွှေလီမြစ်ပင် ဖြစ်သည်။

ရွှေလီမြစ်သည် ဧရာဝတီမြစ်သို့ စီးဝင် သည့် မြစ်လက်တက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းမြစ်ဖျား ခံရာနေရာသည် တရုတ်နိုင်ငံ၊ ယူနန်ပြည်နယ်ရှိ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် ၁၁,၀၀၀ပေ နေရာတွင် တည်ရှိသည်။ ၎င်းရွှေလီ မြစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ မူဆယ်၊ နမ့်ခမ်းမြို့များကို ဖြတ်သန်းစီးဆင်းပြီး

မန္တလေးမြို့၏ မြောက်ဖက်တွင် ဧရာဝတီမြစ်ထဲသို့ စီးဝင်သည်။ ၎င်းမြစ်ကို ပလောင်(တအာင်း) ဘာသာစကားဖြင့် “အဲမ်းတမာမ်း” ဟုလည်း ခေါ်ဆိုကြသည်။ ရွှေလီမြစ်သည် တအာင်းလူမျိုးတို့၏ ပထဝီဝင် ဝိသေသလကကွဏာတစ်ခု ဖြစ်သလို၊ သဘာဝရတနာ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်သည်။ တအာင်းလူမျိုးများ အသက်ရှင်နေထိုင်ရန်အတွက် အားထားမှီခိုနေကြရသည့် မြစ်တစ်စင်းလည်း ဖြစ်သည်။

ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် ဆည်တစ်ခုကို တည်ဆောက်ပြီးဖြစ်သလို၊ မြန်မာစစ်အစိုးရက တရုတ်နှင့် ဆွစ်နိုင်ငံများမှ ကုမ္ပဏီများကို ၎င်းကဲ့သို့ အရေးပါသည့်မြစ်ပေါ်တွင် နောက်ထပ်ဧရာမဆည်ကြီး ၂-ခုကို တည်ဆောက်ရန် ခွင့်ပြုထားပြီး ဖြစ်သည်။ ယနေ့တိုင်အောင် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ၎င်းဆည်များကိစ္စ တိုင်ပင်အကြံဉာဏ် ရယူခဲ့ခြင်း မရှိသလို၊ ထိခိုက်နစ်နာနိုင်ခြေ လေ့လာမှု အကဲဖြတ်ချက်များကိုလည်း လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန်အသိပေးခြင်း မရှိသေးချေ။ ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်မည့်ဆည်များနှင့် ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက် အနည်းငယ်မျှသာ သိရှိနိုင်ကြသေးသည်။

သတင်းအချက်အလက် မရရှိခြင်း၊ ဆွေးနွေးတိုင်ပင် အကြံရယူမှု မရှိခြင်း၊ ထိခိုက်နစ်နာကြရမည့် ပြည်သူများအနေဖြင့် ဆည်များကိစ္စ ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ပူးပေါင်းပါဝင် ဆောင်ရွက်နိုင်ခွင့် မရှိခြင်း၊ စသည့်အခြေအနေများအပြင် ဆည်များကို လုံခြုံရေးအတွက် စစ်တပ်များတိုးချဲ့ ချထားလာသည့် ဒုကေသများကိုပါ တိုး၍ကြုံတွေ့နေကြရသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် ဒေသခံ လူထုများတွင် မကျေနပ်မှုများ ကြီးထွားလာနေပြီး၊ လူမျိုးရေးတင်းမာမှုများနှင့် စစ်ပွဲလက် နက်ကိုပင်ပဋိပက္ခများ အထိပါ တိုး၍ဖြစ်ပေါ်လာနေသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးအဖွဲ့ (KIO) နှင့် မြန်မာစစ်တပ်အကြား တာပိန်မြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက် ထားသည့် ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းကို အကြောင်းပြု၍ တိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ် ပေါ်လာရသည်။ ၎င်းစီမံကိန်းနေရာများသို့ မြန်မာစစ်တပ်က လုံခြုံရေးတပ်များ ပို့လွှတ်မှုကို အကြောင်းပြု၍ တိုက်ပွဲများ ပြန်လည် စတင်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းလက်နက်ကိုင် ပဋိပက္ခများသည် ရုတ်ချည်းဆိုသလို ရက်ပိုင်းအတွင်း ရွှေလီအမှတ် (၁) နှင့် (၂) စီမံကိန်းများရှိရာ ဒေသသို့ ပျံ့နှံ့ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ယခုတိုင် ဤဒေသများမှာ မတည်ငြိမ် မလုံခြုံသေးဘဲ ရှိနေကြသည်။

ယခုအစီရင်ခံစာအားဖြင့် ရွှေလီမြစ်တွင် မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်ပျက်နေသည်ကို လူအများသိရှိ အောင် ပထမအဆင့်အနေနှင့် တင်ပြနိုင်လိမ့်မည်ဟု မိမိတို့မျှော်လင့်ပါသည်။ ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်နေသည့် ဆည်များကြောင့် မြစ်တလျှောက်ရှိ ထိခိုက်နစ်နာရမည့် ပြည်သူလူထုများ သာမက၊ ရွှေလီမြစ်အကြောနှင့် ဧရာဝတီမြစ်ကြောင်းတလျှောက်ရှိ ထိခိုက်နစ်နာရမည့် ပြည်သူလူ ထုများထံသို့ပါ အသိပေးလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းဆည်များ တည်ဆောက်နေမှုကို ရပ်တန့်ရန် တောင်းဆိုပါသည်။

ရွှေလီမြစ်ဘေးနားမှာရှိတဲ့ စိမ်းလန်းစိုပြေသော တောင်ယာစိုက်ခင်းနှင့် သစ်တောများ

ရွှေလီမြစ်ကြောင်း တလျှောက်ရှိ လူနေမှုဘဝအခြေအနေများ

ရွှေလီမြစ်ကြောင်း တလျှောက်တွင် တအာင်း(ပလောင်) လူမျိုးများသည် ကျန်တိုင်းရင်းသားများ ဖြစ်သည့် ကချင်၊ ရှမ်း၊ ဗမာပြည်သူများနှင့်အတူ မှီခိုနေထိုင်လျက် ရှိပါသည်။ ဧရာဝတီမြစ်အောက် ပိုင်းတလျှောက်တွင် နေထိုင်ကြသည့် သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူများကဲ့သို့ပင်၊ ဒေသခံပြည်သူ များသည်လည်း ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် သူတို့၏ရှင်သန်ရပ်တည်မှု နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများအတွက် ငါးဖမ်းခြင်း၊ မြစ်ကမ်းပါးနှင့် နီးစပ်ရာ လွင်ပြင်များတွင် သီးနှံမျိုးစုံစိုက်ပျိုးခြင်း စသဖြင့် မှီခိုအားထားနေကြရပါသည်။ ထို့အပြင် သောက်သုံးရေအတွက်လည်း ဤမြစ်ကိုပင် မှီခိုနေကြရပါသည်။

မြစ်အကြောပိုင်းဒေသများတွင် ဒေသခံလူထုများက ရာသီအလိုက် ရေသွင်းစပါးနှင့် ပဲမျိုးစုံ စိုက်ပျိုးကြသည်။ မြစ်အထက်ပိုင်း ဒေသတွင်မူ ကျေးရွာလူထုများက ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ၊ လက်ဖက်စိုက်ခင်းများနှင့်တံငါလုပ်ငန်း၊အမဲလိုက်ခြင်း၊ရာသီအလိုက်မို့နှင့်တောသစ်သီးသစ်ဥများ၊ မျှစ်များ ရှာဖွေစားသောက်ခြင်းဖြင့် ရှင်သန်ရပ်တည်နေကြပါသည်။

ရွှေလီမြစ်ဘေး တစ်လျှောက်တွင်နေထိုင်သော တအာင်းလူမျိုးတို့၏အိမ်။
မြန်မာဘာသာဖြင့် ပလောင်ဟုလူသိများပြီး တအာင်းလူမျိုးတို့သည် မိမိတို့၏
ဘာသာစကားဖြင့် တအာင်းဟုခေါ်ယူ သမုတ်ကြသည်။

တအာင်း ပြည်သူများ၏ နောက်ခံသမိုင်း

တအာင်း(ပလောင်)ပြည်သူများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် နေထိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုနွယ်များ ထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ သူတို့တွင်ရှည်လျားသည့် သမိုင်းနောက်ခံရှိပြီး၊ ထူးခြားသည့် ဝိသေသလက္ခဏာ၊ ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ မတူကွဲပြားသည့် တိုင်းရင်းသား ယဉ်ကျေးမှုများ၊ ကိုယ်ပိုင်နယ်မြေနှင့် မိမိဘာသာရှင်သန်ရပ်တည်နိုင်သည့် စီးပွားစနစ်ဖြင့် ပိုင်ဆိုင်ရပ်တည်နေကြပါသည်။ တအာင်းလူမျိုးအများစုမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ကိုးကွယ်ကြပြီး၊ ၁၀%အောက် လူနည်းစုမှာ နတ်ကိုးကွယ်မှုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုသော်လည်းကောင်း ကိုးကွယ်ယုံကြည်ကြ သည်။

တအာင်းလူဦးရေမှာ ခန့်မှန်း၁-သန်းခန့် ရှိပါမည်။ အများစုမှာ ရှမ်းပြည်နယ် အနောက်မြောက်ပိုင်း ရှိတောင်တန်းများပေါ် တွင်နေထိုင်ကြပြီး၊ သူတို့ဘိုးဘွားပိုင်မြေများတွင် သယံဇာတ ကျောက်မျက် တွင်းထွက်သတ္တုများ ပေါကြွယ်ဝလှပါသည်။ တအာင်းလူမျိုးများမှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် သူတို့ဒေသ တောင်တန်းများမှ ထွက်ရှိသည့် အရည်အသွေးကောင်းမွန်လှသော လက်ဖက်ကြောင့် နာမည်ကျော်ကြား လူသိများပါသည်။ ထို့အပြင် သမမျှတဝန်းကျင် ရာသီဥတုရှိ ဥယျာဉ်ခြံထွက် သစ်သီးများ ဖြစ်သည့် ပန်းသီး၊ ဆီးတော်သီး၊ သစ်တော်သီး စသည့် ခြံထွက်သီးနှံများလည်း စိုက်ပျိုးကြသည်။ ဤထွက်ကုန်များမှာ အောက်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဈေးကောင်းရပြီး ဤသို့ဖြင့် သူတို့၏ အသက်ရှင်နေထိုင်မှုအတွက် အသက်မွေးနေကြရ သည်။ သို့သော်လည်း တအာင်းပြည်သူများမှာ အဆက်ဆက်သော မြန်မာစစ်အစိုးရတို့၏ ထိန်းချုပ်ဖိနှိပ်နေမှုများကြောင့် သူတို့၏မြေပေါ်တွင် ငြိမ်းချမ်းစွာ နေထိုင်စိုက်ပျိုး စားသောက်နိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။

ရွှေလီ အမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း

ရွှေလီအမှတ်(၁)ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းသည် ရှမ်းပြည်နယ်မြောက်ပိုင်း၊ နမ့်ခမ်းမြို့နယ် မန်တပ်ကျေးရွာ အနီးတွင်တည်ရှိသည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ် နှောင်းပိုင်းမှစ၍ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်ယူနိုင်ပြီး ဖြစ်သည်။ ဆည်တည်ဆောက်စဉ်ကာလတွင် အင်အား (၃၀၀)ရှိ မြန်မာစစ်တပ် တပ်ရင်းတစ်ရင်း မန်တပ်ကျေးရွာတွင်းသို့ စခန်းလာရောက်ချထားခဲ့ရာ၊ ဒေသခံပြည်သူတို့၏ စိုက်ပျိုးမြေများကို သိမ်းယူခြင်း၊ စစ်တပ်စစ်ဆေးရေးဂိတ်များက သွားလာမှု များ တင်းကျပ်ကန့်သတ်ခြင်း၊ ဒေသခံအမျိုးသမီးများကို စစ်သားများနှင့် အတင်းအကျပ် အိမ်ထောင်ချထားခြင်း စသည့် ဒုက္ခကဏ္ဍများကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ ဆည်တည်ဆောက်မှုကြောင့် ဒေသခံလယ်ယာမြေ အချို့ ပျက်စီးဆုံးရှုံးကာ၊ ဒေသတဝိုက်မှ သားရိုင်းတောတိရစ္ဆာန်များလည်း ရှားပါးသွားခဲ့ရသည်။ စက်ယန္တယားများ သယ်ဆောင်လာရန် လမ်းများဖောက်လုပ်ခြင်း၊ ကောင်းကင်ကြိုးတန်းများအတွက် လမ်းရှင်းခြင်း လုပ်ငန်းများတွင် ဒေသခံပြည်သူများအပေါ် အမေဗ္ဗလုပ်အားခိုင်းစေမှုများလည်း ရှိခဲ့သည်။ ဆည်တည်ဆောက်ပြီးစီးချိန်မှစ၍ မြစ်ကြောင်း တလျှောက် မြစ်ကမ်းပါးများတွင် မြစ်နှင့် ဝေးဝေးနေရန် ပြည်သူများကို သတိပေးဆိုင်းဘုတ်များ ထူထောင်ထားခဲ့သည်။ အကြောင်းမှာ ရုတ်တရက် ရေမြင့်တက်လာနိုင်ခြင်းကြောင့် သတိပေးထား သည်ဟု ဆိုသည်။

ရွှေလီအမှတ်(၁) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းမှ အတွေ့အကြုံများကြောင့် လျာထားသည့် အမှတ်(၂) နှင့် (၃) ရွှေလီ ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းများမှလည်း၊ ကောင်းကျိုးအနည်းငယ်မျှသာ ခံစားရပြီး၊ ဆိုးကျိုးများသာ တွေ့ကြုံခံစားကြရမည်ဟု ဒေသခံပြည်သူများက မျှော်လင့်စိတ်ပျက်နေကြသည်။

သတိ အန္တရာယ်ရှိသည်။ မြစ်ရေအတက်အကျ အချိန်တိုင်းတွင် ပြောင်းလဲနိုင်သည်ဟု ရေသားထားသော ဆိုင်ဘုတ်မှာ ဒေသခံများကို မြစ်နှင့်ဝေးရာသို့ နေစေရန်၊ ရေသားထားသော ဆိုင်ဘုတ်မှာ ဒေသခံဘာသာဖြင့်မဟုတ်

ရွှေလီရေကာတာ အမှတ်(၁) လုံခြုံရေးအတွက် စစ်အစိုးရမှ စစ်တပ်များပို့ဆောင်ခဲ့

ရွှေလီ အမှတ် (၂) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း

ရွှေလီအမှတ်(၂) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းသည် အမှတ်(၁) ဆည်မှ မိုင် ၃၀ အကွာအဝေး တွင် တည်ရှိသည်။ ဤနေရာတွင် မန်တုန်နှင့် နမ့်ခမ်းမြို့အကြား၌ မြစ်သည် အင်္ဂလိပ် အကက္ခရာ အက်စ် (S) ပုံသဏ္ဌာန် အနောက်တောင်ဖက်သို့ စီးဆင်းသွားရာ မြစ်ကမ်း ဘေးတွင် တည်ရှိသည်။ မြစ်ကမ်းတလျှောက်တွင် သွန်ပုတ်၊ ပင်လုံ၊ စောလုံ၊ အောက်ကား၊ ကောင်းဆုံကျေးရွာများ တည်ရှိနေကြသည်။ ၎င်း(S) အကက္ခရာ အလယ်နေရာခန့်တွင် လျှပ်စစ် ၅၂၀ မဂ္ဂါဝပ်ကို ထုတ်လုပ်ပေးနိုင်မည့် ဆည်ကို တည်ဆောက်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ရေလွှဲဥမင်ကို မြစ်၏မြောက်ဖက် တောင်ကုန်းကိုဖောက်၍ တည်ဆောက်မည် ဖြစ်သည်။ ဆည်နေရာတွင် လုပ်ကိုင်နေသည့် လုပ်သားများ၏ အဆိုအရ အမှတ် (၂) စက်ရုံမှ ပင်မလျှပ်စစ်ဓာတ်အားလိုင်းသည် တရုတ်နိုင်ငံသို့ ဦးတည်သွားမည် ဖြစ်ပြီး၊ ကျန်ဓာတ်အားအချို့ကို စစ်အစိုးရပိုင် သို့မဟုတ် စစ်အစိုးရနှင့် နီးစပ်သူ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များပိုင် စက်ရုံများသို့ ပေးရန် ရည်ရွယ်ထားသည်ဟု သိရသည်။

တရုတ်နိုင်ငံတွင် အရည်အသွေး ညံ့ဖျင်းမှု ကြောင့် ဟွာနင်းလန်းချက်ကို ရပ်ဆိုင်းခဲ့ခြင်း

ဟွာနင်းလန်းကန်း (Huaneng Lancang) သည် ဟွာနင်းအုပ်စု (Huaneng Group) အဖွဲ့ဝင်ကုမ္ပဏီတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် အဓိကကျသည့် တရုတ်နိုင်ငံတော်ပိုင် ကုမ္ပဏီလည်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကုမ္ပဏီက အကောင်းဆုံးစီးပွားရေးလုပ်ငန်း ကျင့်ထုံး များအတိုင်း လိုက်နာကျင့်သုံးနေသည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ တရုတ်နိုင်ငံတွင် ၎င်းဆောင် ရွက်နေသည့် လုပ်ငန်းများ၌ သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်မှုဆိုင်ရာ အကဲဖြတ်မှု များနှင့် ပြန်လည်သုံးသပ်စစ်ဆေးမှုများ ပြုရန် ပျက်ကွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင်၊ တရုတ်နိုင်ငံ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနက ၎င်းကုမ္ပဏီမှ ဆည်တည် ဆောက်ရေး စီမံကိန်း(၂) ခုကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့ သည်။ အကြောင်းမှာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် အကဲဖြတ်စစ်ဆေးမှုများ လုံလောက်စွာ ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိဘဲ ၎င်းကုမ္ပဏီက စီမံကိန်းများ စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကြောင့်ဖြစ်သည်။

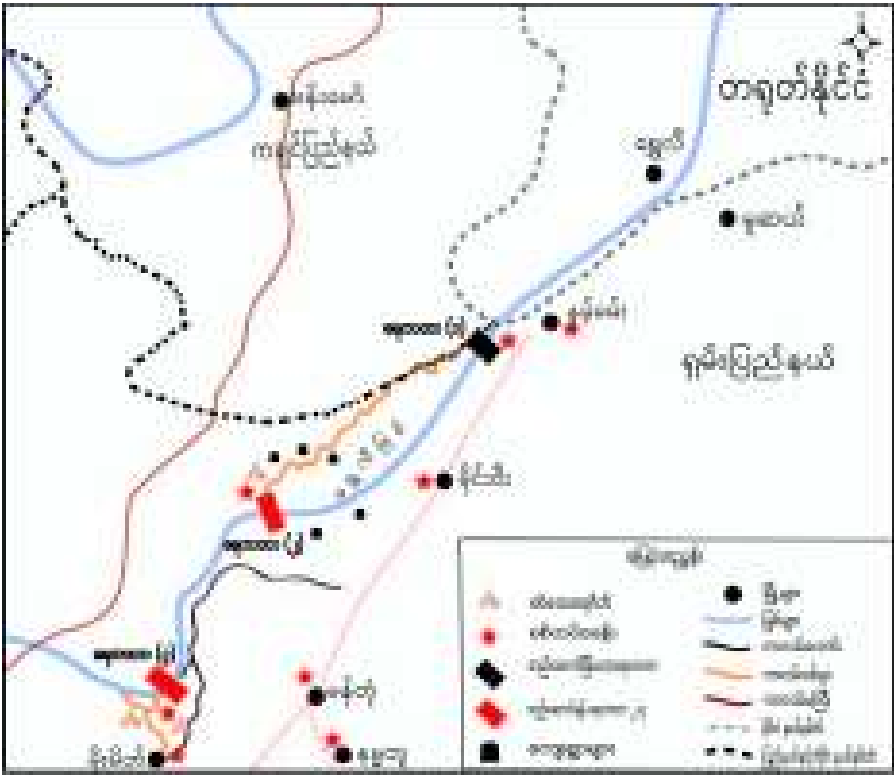
အေးရှားဝေါလ်၊ မူးယစ်ဆေးရောင်းချမှုမှ ဝင်ငွေများနှင့် စစ်တပ်ဆက်စပ်နေမှုများ

အေးရှားဝေါလ်ကုမ္ပဏီသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အကြီးမားဆုံးသော ကွန်ဂရီမာရိုက် ကုမ္ပဏီ ကြီးတစ်ခု ဖြစ်ပြီး၊ စစ်တပ်နှင့် နီးစပ်သည့် ကုမ္ပဏီလည်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းကိုမူးယစ်ဆေး ကုန်သွယ်မှုဖြင့် နာ မည်ကျော်ဇောသည့် ဘိန်းရာဇာ လော်စစ်ဟန်က တည်ထောင် ခဲ့ပြီး၊ သူ၏ သားစတီဗင်လော စီမံခန့်ခွဲနေ သည်။ သူသည်လည်း မူးယစ်ဆေးကုန်သွယ်မှု ဖြင့် သင်္ကာမကင်း ဖြစ်ခံနေရသူ ဖြစ်သည်။ ၎င်းကုမ္ပဏီကို အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာနက ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် အမည်ပျက်စာရင်း နာမည်သွင်းခဲ့သည်။ ၎င်းကုမ္ပဏီသည် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း များ၊ ပစ္စည်းနှင့် စက်ကိရိယာများ ထောက် ပံ့ရေးလုပ်ငန်းများတွင် အဓိကအားဖြင့် လုပ်ဆောင်နေသည်။

တရုတ်နှင့် မြန်မာကုမ္ပဏီများက ရွှေလီအမှတ်(၂) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းကို ဆက်လက် တည်ဆောက်ရန် ရှိနေခြင်း

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ၊ အမှတ် (၁) လျှပ်စစ်စွမ်းအင် ဝန်ကြီးဌာနက တရုတ်နိုင်ငံမှ ဟွာနင်းလန်ကန်း မြစ် ရေအားလျှပ်စစ်ကုမ္ပဏီ လီမိတက် (Huaneng Lancang River Hydropower Co.² Ltd²) နှင့် ရွှေလီ အမှတ် (၂) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းတည်ဆောက်ရေးအတွက် နားလည်မှု စာချုပ်လွှာတစ်ရပ် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းစီမံကိန်းကို တည်ဆောက်လည်ပတ်လွှဲပြောင်း (BOT system) စနစ်ဖြင့် ခွင့်ပြုထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ပို၍အဆင့်မြင့်သော သဘောတူညီမှု စာချုပ်လွှာကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ပါသည်။

ရွှေလီရေကာတာအတွက် စစ်သားစုဆောင်းခြင်းနှင့် လမ်းသစ်ဖောက်လုပ်ခြင်း

အမှတ် (၂) ရွှေလီရေကာတာအနီးတစ်ဝိုက် ရွှေလီမြစ်ဘေး တစ်လျှောက်တွင်နေထိုင်သော လူဦးရေများ

စဉ်	ကျေးရွာအမည်	တိုင်းရင်းသားလူမျိုး	အိမ်ထောင်စု	လူဦးရေ
၁	သွန်ပုတ်	တအာင်း၊ ကချင်	၆၀	၅၄၀
၂	ပင်လုံ	တအာင်း	၁၈၀	၁၆၂၀
၃	စောလုံ	တအာင်း၊ ရှမ်း	၄၈	၄၃၂
၄	အောက်ကား	တအာင်း	၆၄	၅၇၆
၅	ကောင်းဆုံ	တအာင်း	၄၀	၃၆၀
စုစုပေါင်း			၃၂၀	၃၅၂၈

အမှတ်စဉ် (၂) ရွှေလီရေကာတာရှိ ဂုဏ်ကျက်သရေရှိသော ရွှေလီမြစ်

ရေကာတာများမှ ငါးအမျိုးအစားတိုးပွားနှုန်းကို လျော့နည်းစေနိုင်

ရွှေလီမြစ်၏ ဂေဟစံနစ် ပျက်စီးရမည့် အန္တရာယ်နှင့် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရခြင်း

အမှတ်(၁) ဆည်တည်နေရာ ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ မြေမျက်နှာသွင်ပြင် အနေအထားသည် အံ့မခန်း လှပသည့် သဘာဝအလှ တစ်ပါးပင်ဖြစ်သည်။ အမြဲစိမ်းသစ်တောများနှင့် သဘာဝရေတံခွန်များ စီးကျနေရာ ရင်သပ်ရှုမောဖြစ်ရသည်။ မြစ်အတွင်း သားငါးပေါများ ကြွယ်ဝပြီး၊ အနီးတဝိုက်ရှိ သစ်တောများအတွင်းတွင်လည်း တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များ ပေါကြွယ်ဝသည်။ ရွှေလီအမှတ်(၂) နှင့် (၃) ဆည်တဝိုက်အနီးရှိ သစ်တောများတွင် သဘာဝပရဆေးမြစ်၊ သစ်ဥသစ်ဖုများလည်း ပေါက်ရောက်ကြရာ ဒေသခံများက ရှာဖွေရောင်းချလေ့ရှိသည်။ ဆင် များ၊ သမင်များ၊ တောဝက်များ၊ ဒေါင်းများနှင့် အခြားတော ရိုင်းတိရစ္ဆာန်များက ဤတောတွင် ဗိုဗိုရှင်သန် လှည့်လည်နေထိုင်နေကြသည်။ သို့သော်လည်း လမ်းများဖောက်လုပ်ချိန်၊ ဒေသခံများ၏ မြေယာများကို စတင်သိမ်းပိုက်ချိန်၊ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ စတင်ချိန်မှစ၍ တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်များလည်း ဝေးရာသို့ ထွက်ပြေးကြရသည်။ အမှတ်(၂) ဆည်တည်ဆောက်ပါက သစ်တောပြုန်းတီးမှုများ ထပ်မံဖြစ်ပေါ်လာဦးမည် ဖြစ်၍ ရှားပါးတောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များမှီခိုနေထိုင်ရာ စားကျက်များလည်း ပျက်စီးကြတော့မည် ဖြစ်သည်။ လူအများ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများသည် အပိုဝင်ငွေအတွက်၊ ဆေးဝါးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာအတွက် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ရှာဖွေရောင်းချ၍ ဗိုဗိုရှင်သန်နေထိုင် ကြရရာ သစ်တောရင်းမြစ်များ ပြုန်းတီးလာမှုကြောင့် နစ်နာဒုက္ခရောက်ကြရမည်ဖြစ်သည်။ စစ်သားများက ဒေသခံများ ငါးရှာဖွေစားသောက်သည့် နေရာများတွင် မိုင်းနမိုက်များသုံး၍ မိုင်းခွဲငါးရှာကြသည့် အတွက်ကြောင့် ငါးအကောင်ရေကိုကျဆင်းလာစေသည်။ ထို့အပြင် ဆည်တည်ဆောက် ပြီးစီးသည့်အခါ ငါးများပေါက်ဖွား ရှင်သန်ပုံစံနစ်ကို ထိခိုက်ပြောင်းလဲစေဦးမည် ဖြစ်သည်။

လက်နက်ကိုင် လုံခြုံရေးအများကြား၌ ဆည်တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်းကို စတင်နေခြင်း

၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင်၊ မြန်မာစစ်တပ် ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ)- အမှတ် ၁၄၄ မှ စစ်သား ၂၅ ဦးကို အမှတ် (၁) ဆည် နေရာမှ အမှတ် (၂) ဆည်တည်ဆောက်နေရာတွင် လုံခြုံရေးယူရန် စေလွှတ်ခဲ့သည်။ စစ်သားများက မြစ်ကမ်းပါးအနီးတွင်တပ်စခန်းတည်ကြသည်။ စခန်းထဲတွင်စစ်သား ၇-ဦးကအမြဲတစေစခန်းချနေထိုင်ပြီး၊ ကျန်စစ်သားများက အနီးအပါးနေရာ များတွင် ကင်းလှည့်ကြသည်။ ဒေသခံ ရဲများကလည်း ထိုဒေသတွင် ကင်းလှည့်ကြသည်။ ဆည်တည်ဆောက်ရာဒေသ အနီးသို့ရောက်လာသည့် လူစိမ်းမှန်သမျှကို ၎င်းတို့က စစ်ဆေးကြသည်။ စစ်သားများ ရောက်ရှိလာသည့်အချိန်မှစ၍ ဆည်တည်ဆောက်ရာ ဒေသအနီးရှိ ကျေးရွာများတွင် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ပို၍ တွေ့ကြုံခံစားကြရတော့ သည်။ အကြောင်းမှာ စစ်သားများက မြေများ၊ အစားအသောက်များ၊ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များ၊ အခြား ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်းများ ကို ပိုင်ရှင်ခွင့်ပြုချက် မတောင်းခံဘဲ သိမ်းယူကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဆည် အမှတ် (၂)
တည်ဆောက်ရာနေရာသို့ ၂၀၁၀
ခုနှစ်၊ အစောပိုင်းတွင် တရုတ်လူမျိုး
လုပ်သား ၁၈ ဦး ရောက်ရှိလာ
ကြပြီး၊ စစ်စခန်းအနီးတွင်
သူတို့စခန်းကို တည်ကြသည်။
ယခုအချိန်အထိ အမှန်တကယ်
ဆည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်း
များ မစတင်ရသေးဘဲ၊
လုပ်သားများက
မြစ်ကြောင်းတလျှောက်
နေရာများစွာတွင်
စမ်းသပ်စစ်ဆေးမှုများ
ပြုလုပ်နေကြ သည်။ ဓာတ်ပုံတွင်
မြင်တွေ့ရသည့်အတိုင်း
အဓိကကျသည့်
မြေသားနမူနာများကို
တရုတ်နိုင်ငံသို့
ပြန်၍သယ်ဆောင်နေ ကြသည်။

၂၀၁၀ ဇွန်လတွင်တွေ့ရသော ရေကာတာအမှတ် (၂)မှ တရုတ်သုတေသီများ

ဒေသခံလူထုများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများကို ပျက်စီးစေခြင်း လမ်းဖောက်လုပ်မှုကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများ စိုက်ပျိုးမြေမရှိတော့ဘဲ ဖြစ်စေခြင်း

ဆည်တည်ဆောက်ရန်အတွက် အေးရှားဝေါလ်ကုမ္ပဏီက ဆည်အမှတ် (၁) နေရာမှ အမှတ် (၂) နေရာသို့ ပင်မအူလမ်းကြောင်းကို တာဝန်ယူ ဖောက်လုပ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ လမ်းဖောက်လုပ်စဉ်တွင် လမ်းကြောင်းကျရာ ဒေသခံမြေများနှင့် အိမ် များကို သိမ်းယူခဲ့ရာ၊ ဒေသခံလယ်သမားများအတွက် အထူးထိခိုက်နစ်နာခဲ့ကြရသည်။ မြေဆုံးရှုံးရမှုအတွက် လျော်ကြေး ပြန်လည်ရရှိခဲ့ကြသူများမှာလည်း သိမ်းယူသည့်မြေ (၄)ပေ ပတ်လည်အတွက် ကျပ် (၁, ၀၀၀) [အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁ ဒေါ်လာအောက်သာ] လျော်ကြေးရုံ ရရှိကြသည်။

“စပါးခင်း၊ တောင်ယာ၊ လက်ဖက်ခင်း၊ ရပ်ရွာပိုင်သစ်တော စသဖြင့် ကျနော်တို့မြေတွေကို လမ်းဖောက်လုပ်ရေးအတွက် သိမ်းယူကြတယ်။ အဲဒီအတွက်လည်း အများကြီး အခက်အခဲ ဖြစ်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ပြန်ပေးတဲ့ လျော်ကြေးက အဲဒီမြေကွက်တွေ၊ ထွက်ကုန်တွေ တကယ့်ပေါက်ဈေးနဲ့ ဘာမှ မသက်ဆိုင်ဘူး။ အဲဒါအပြင် မိုးရာသီမှာ လမ်းတွေက ဗွက် ထကုန်တယ်။ လျှောက်သွားရတာပါ ဒုက္ခရောက်ကြရပြန်တယ်။” (ပင်လုံကျေးရွာသားတစ်ဦး)

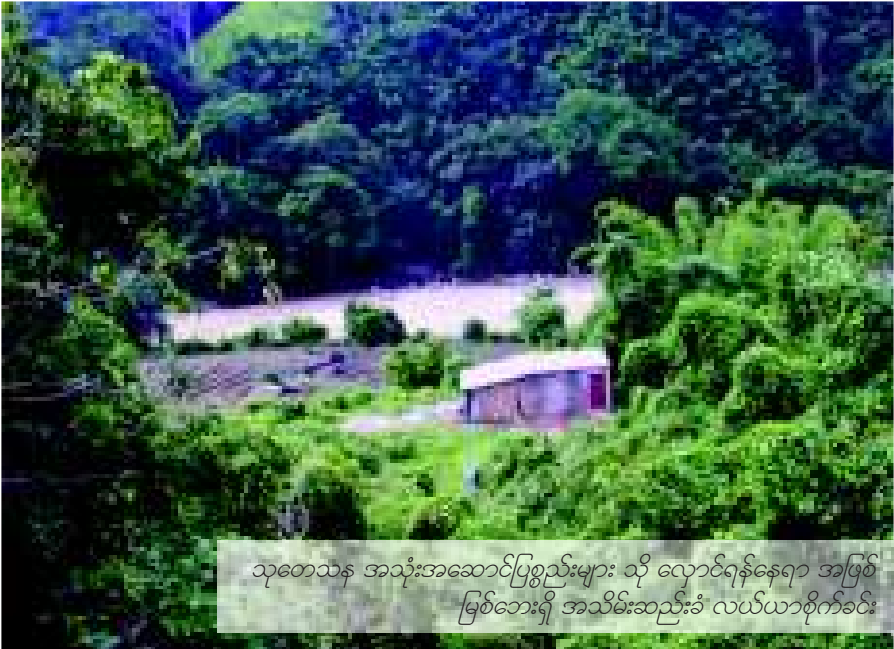
စစ်သားများက မြစ်ဘေးရှိ ယာမြေကွက်များနှင့် ငါးဖမ်းနေရာများကို သိမ်းပိုက်ကြခြင်း

လမ်းဘေးတလျှောက်ရှိ လယ်မြေကွက်များသာမက၊ မြစ်နားတလျှောက်ရှိ ကျေးရွာများတွင် မြေကွက်များလည်း သိမ်းဆည်းခံကြရပြန်သည်။ ဆက်၍အသက်ဆက်နိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာ လူထုများသည် တောင်ပေါ်တက်၍ တောင်ယာခုတ် စပါးစိုက်ပျိုးကြရသည်။ သို့သော်လည်း တောင်ယာများသည် မြစ်ကမ်းလွင်ပြင်ရှိ စပါးကွင်းများလောက် အထွက်ကောင်းလှသည် မဟုတ် ပေ။

“စစ်သားတွေက ကျနော်အိမ်ကိုရောက်လာပြီး၊ ပြောတယ်။ ‘အခုအချိန်ကစပြီး မြစ်ကမ်းနားက ကျနော်လယ်မှာ စိုက်ခွင့် မပြုတော့ဘူး’လို့ ပြောလာတယ်။ ကျနော်က ပြန်မေးတယ်။ ‘ဘာဖြစ်လို့လဲ’။ သူတို့က အဲဒီနေရာမှာ ဆည်ဆောက်မယ် ပြောတယ်။ သူတို့က ကျနော်မြေကို သိမ်းလိုက်တယ် ပြောတယ်။ အဲဒီမြေက စုစုပေါင်း ၁၈-ဧက ရှိတယ်” (ဒေသခံ လယ်သမားတစ်ဦး)

“ကျမစိုက်ထားတဲ့မြေက မြစ်အနီးနားမှာ ဧက ၂၀-ကျော် ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် သိမ်းခံလိုက်ရတယ်။ ကျမကတော့ခုတ်ပြီး ထပ်စိုက်ရတော့မယ်။ အဲဒီနေရာက ကျမတို့ ရွာနဲ့ဝေးပြီး၊တောင်ယာအသစ်ပြန်စိုက်ရမယ်။အခုနှစ်စပါးဘယ်လောက်ထွက်မယ်ဆိုတာ မခန့်မှန်းနိုင်ဘူး။ အတိအကျ မပြောတတ်တော့ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ နေရာသစ်က သဲမြေ၊ ကျောက်တုံးတွေနဲ့၊ မြေက စိုက်ပျိုးဖို့ သိပ်ကောင်းလှတဲ့မြေတော့ မဟုတ်ဘူး” (ဒေသခံ တအာင်းအမျိုးသမီး လယ်သူမ တစ်ဦး)

အချို့မြေဆုံးရှုံးကြရသူများက တံငါလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်ဆက်ရန် ကြိုးပမ်းကြပြန်သည်။

သုတေသန အသုံးအဆောင်ပြစွဲများ သို့ လောင်ရန်နေရာ အဖြစ်
ဖြစ်ဘေးရှိ အသိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာစိုက်ခင်း

သို့သော်လည်း စစ်သားများက သူတို့၏ ငါးဖမ်းပိုက်များကို သိမ်းပိုက်၍ မြစ်အတွင်း ငါးဖမ်းခွင့်ကိုလည်း ပိတ်ပင်ကြပြန်သည်။ ၎င်းနေရာသည်လည်း “သူတို့၏နေရာ” ဟု ဆိုကြပြန်သည်။ ငါးဖမ်းသူတံငါများမှာ မိသားစု အသက်ဆက်လက်ရှင်သန် ရပ်တည်နိုင်ရန် အပြင်း အထန် ရုန်းကန်ကြိုးပမ်းကြရသည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့အဖို့ ငါးဖမ်းခြင်းမှလွဲ၍ အခြားလုပ်ကိုင်သက်မွေးစရာ မသိကြ သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ သူတို့က အခြားသူများထံမှ မြေချေးငှား၍ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ စိုက်ပျိုး၍ ဈေးတွင် ရောင်းချပြီး ဝင်ငွေရှာနေကြရသည်။

“ကျနော်က တံငါလုပ်လာတာ ၁၀-နှစ်ရှိပြီ။ မိသားစုဝင်ငွေအတွက် ငါးဖမ်းပြီး ရှာဖွေကျွေးမွေးရတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ် စစ်တပ် ကလာတော့ ဘယ်သူမှ မြစ်ထဲမှာ ငါးဖမ်းရတော့ဘူးဆိုပြီး အမိန့်ထုတ်လာတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျနော်တတ်တာ၊ သိတာ က ငါးဖမ်းတာပဲ။ တခြားအလုပ် ဘာလုပ်စားရမှန်းလည်း သိတာမဟုတ်ဘူး။ တနေ့တော့ ကျနော်ငါးသွားဖမ်းတော့ စစ်သား ၂-ယောက် ရောက်လာပြီး ကျနော် ငါးဖမ်းပိုက်ကို သိမ်းလိုက်တယ်” (ဒေသခံ တံငါတစ်ဦး)

ဆည်တည်ဆောက်ရေး စီမံကိန်း လုံခြုံရေးအတွက်ဟုဆိုကာ စစ်သားများ လာရောက်ချထား ချိန်မှစ၍ ဒေသခံများကို ငါးဖမ်းခွင့် ပိတ်ပင်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း သူတို့က ရွှေ့လီမြစ်ထဲတွင် ခိုင်းနမိုက်များဖြင့် ခွဲကာ ငါးဖမ်းဆီးကြသောကြောင့် ကျေးရွာလူထုများမှာ လွန်စွာဒေသ ဖြစ်ကြရ သည်။ ရိုးရာစဉ်လာကို ဖီဆန်၍ ငါးဖမ်းဆီးနေကြခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

လုံးဝ ဆုံးရှုံးရခြင်း

မြစ်ကမ်းတလျှောက်တွင် မြေနိမ့်ပိုင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဒေသခံများက ခန့်မှန်းကြသည်မှာ ရပ်ရွာပိုင်သစ်တောနှင့် ဆည်အထက်ပိုင်းရှိ ယာစိုက်ခင်းများကေ ၂၀၀၀ ခန့် ရေမြုပ်ဆုံးရှုံးကြမည်ဟု တွက်ဆကြပါသည်။ (စာမျက်နှာ ၄၄ ရှိ မြေပုံ ကိုကြည့်ပါ။)

အမျိုးသမီးများအပေါ် ထိခိုက်နစ်နာမှု

အမှတ်(၂) ဆည်တည်ဆောက်မှု လုံခြုံရေးအတွက် စစ်သားများပို့လွှတ်သည့်အခါ၊ ဒေသခံအမျိုးသမီးများ၏ နေ့စဉ်နေထိုင်မှုဘဝအပေါ် ထိခိုက်သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်လာရပါသည်။ ယခုအခါ စစ်သားများ မြစ်ကမ်းအနီးတွင် စခန်းချရှိနေကြသောကြောင့် အမျိုးသမီးများတစ်ဦးတည်း အပြင်ထွက်ရန် မလုံခြုံဖြစ်လာရပါသည်။ ယခင်က အမျိုးသမီးများသည် လွတ်လပ်စွာ သူတို့ စိတ်ကြိုက် လည်ပတ်သွားလာနိုင်ကြပြီး၊ ယခုအခါ အိမ်တွင်းပုန်းနေထိုင်ကြရသည့် ဘဝ ဖြစ်လာသည်။ အပြင်ထွက်လိုပါကလည်း အဖော်တစ်ဦးဦးကို စောင့်ဆိုင်းရန် လိုအပ်လာသည်။ ဒေသခံအမျိုးသမီးများကို စစ်သားများနှင့် အမေမ္မအိမ်ထောင်ချပေးမည်ကိုလည်း မိသားစုများက စိုးရိမ်နေကြသည်။ အကြောင်းမှာ အမှတ်(၁) ဆည်တည်ဆောက် စဉ်ကာလက ၎င်းကဲ့သို့ ဆောင်ရွက်မှုများ ရှိထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

“အရင်က စစ်သားတွေမရောက်လာခင်က ကျမတစ်ယောက်တည်း ကိုယ့်ခြံထဲ သွားတာပဲ။ အခုတော့ လယ်ထဲခြံထဲ၊ ဈေးထဲ တစ်ယောက်တည်း မသွားရတော့ဘူး။ မိတ်ဆွေတွေဆီလည်း သွားမလည်ရတော့ဘူး။ တစ်ခါတလေ စစ်သားတွေက မတော်တလျော် လုပ်နိုင်တယ်။ အမျိုးသမီးတွေကို လိင်အရဇာတိကူးမော်ကား လုပ်နိုင်တယ်လေ။ (ဒေသခံ တအာင်းအမျိုးသမီး တစ်ဦး)

လက်ဖက်ခြံတစ်ခုတွင် လက်ဖက်ခူးနေသော အမျိုးသမီးတစ်ဦး၊ ယခုအချိန်တွင် အမျိုးသမီးများက လက်ဖက်ခြံများကို သွားဖို့ရန် ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။

စစ်ပွဲများစတင်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး၊ ဆည်တည်ဆောက်ရေးစီမံကိန်း ယာယီရပ်ဆိုင်းထားခြင်း။

၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ အစောပိုင်းတွင် ကချင်လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (KIA) နှင့် မြန်မာအစိုးရ စစ်တပ်အကြား ကချင်ပြည်နယ်တွင်းရှိ ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း တစ်ခုအပေါ် အကြောင်းပြု၍ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲများ ပြန်လည်ဖြစ်ပွားခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတိုက်ပွဲများသည် များမကြာမီပင် ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်း ကူးစက်ပျံ့ပွားလာခဲ့ပြီး၊ ရွှေလီဆည် အမှတ်(၁) နှင့် (၂) အနီးတွင် အစိုးရစစ်တပ်က ကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသည့် ပြည်သူ့စစ်လက်နက်ကိုင်များနှင့် KIA တပ်ဖွဲ့များ ဇွန်လ ၁၅ ရက်နေ့က တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည်။ တရုတ်အင်ဂျင်နီယာများနှင့် လုပ်သားများမှာလည်း တိုက်ပွဲများကြောင့်တရုတ်နိုင်ငံသို့ ပြန်သွားခဲ့ရပြီး၊ ဆည်တည်ဆောက်မှုများလည်း ရပ်ဆိုင်းနေခဲ့သည်။ တရုတ်လုပ်သားများက ပြန်လည် ထွက်ခွာသွားသည့်အချိန်တွင် ဒေသခံပြည်သူများကို ပြောပြရာ၌ သူတို့အနေဖြင့် မိုးရာသီအကုန် (နိုဝင်ဘာလခန့်) တွင် ပြန်လာမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

သို့သော်လည်း ယနေ့တိုင် တရုတ်လုပ်သားများ ပြန်လာနိုင်ခြင်း မရှိသေးဘဲ၊ ဒေသခံ ပြည်သူများမှာလည်း နောက်ထပ်တိုက်ပွဲများ ဖြစ်ပေါ်လာမည်ကို စိုးရွံ့နေကြရပါသည်။ ယခုအခါ ဒေသအတွင်း မငြိမ်းချမ်း နိုင်သေးဘဲ ရှိနေပြီး၊ အမှတ် (၂) ဆည်တည်ဆောက်မည့်နေရာသို့ စစ်တပ်၏ ခွင့်ပြုချက်မရှိပါက မည်သူမျှ ဝင်ရောက်ခွင့် မရှိပေ။ ဒေသခံ ပြည်သူတစ်ဦးက ပြောပြရာတွင်

“ရွှေလီ အမှတ် (၁) ဆည် အနီးအနားမှာ ကျနော်တို့ကပွဲဖြစ်တဲ့ အသံတွေကြားရ တယ်။ အဲဒါပြီးတဲ့နောက် ဆည် အမှတ် (၂) နေရာမှာ လာလုပ်ကိုင်နေကြတဲ့ တရုတ်အလုပ်သမားတွေ၊ ကျွမ်းကျင်သူတွေ လည်း တရုတ်ပြည်ကို ပြန်ကုန်ကြတယ်။ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းတွေလည်း ယာယီရပ်ဆိုင်းထားလိုက်တယ်။ ဒေသခံလုပ်သားတွေလည်း သူတို့အိမ်ကို သူတို့ပြန်ကြတာ ပေါ့” ဟု ဆိုသည်။

အကယ်၍ ဟွာနင်းကုမ္ပဏီနှင့် အေးရှားဝေါလ်ကုမ္ပဏီတို့က ဤသို့သော ပဋိပက္ခ အခြေအနေအောက်တွင် ရွှေလီအမှတ်(၂) ဆည်ကို ဆက်လက်တည်ဆောက်ကြမည် ဆိုပါက၊ ဆည်လုံခြုံရေးအတွက် စစ်တပ်များတိုး၍ စေလွှတ်မည်မှာ ကျိန်းသေနေပါသည်။ သို့ဆိုလျှင် ထပ်တိုး၍မြေသိမ်းပိုက်လုယက်မှုများ၊ အခြားသော လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ ဆိုးရွားစွာ တိုး၍ ကြုံတွေ့ရဖွယ် ရှိနေပါသည်။

ကချင်စစ်ပြေးဒုက္ခသည်များ

ရွှေလီရေကာတာ အမှတ်(၃) ကြောင့်ရေလွှမ်းမည့် မိုးလိုမှ စိုက်ပျိုးခြံတစ်ခြံ

ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း

ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းကို မိုးမိတ်မြို့နယ်အတွင်းတွင် တည်ဆောက်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ဤနေရာတွင် စိမ်း လန်းနေသည့် မြစ်မီးရောင်သစ်တောများ၊ ရွှေဝါရောင်လယ်ကွင်းများကို လှပစွာ မြစ်ဖြတ်သန်းစီးဆင်းသွားသည့် နေရာလည်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်းသစ်နှင့် အခြားသစ်မာများလည်း ဤနေရာတဝိုက်တွင် ပေါက်ရောက်နေကြသည်။ ဆည်တည် ဆောက်မည်ဆိုပါက အထက်ပိုင်းရှိ ကျေးရွာ ၂၀ ခန့်နှင့် ဆည်အနီး အောက်ပိုင်းရှိ ရွာ-၄ ရွာမှာ ရွှေ့ပြောင်းကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ (မြေပုံကို ကြည့်ပါ။)

လိုင်ရာကျေးရွာနှင့် ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း အကြားတွင် ကျယ်ပြန့်သည့် လွင်ပြင်ကြီးရှိပြီး၊ သစ်တောများ၊ အခြားသစ်မာများ ပေါက်ရောက်နေကြသည်။ မိုရီကျေးရွာတွင် တောင်ကျချောင်းရေမှ သောက်သုံးရလုံလောက်စွာ မရနိုင်ခြင်းကြောင့် ရွှေလီမြစ်ရေကိုသာ ကျေးရွာလူထုများက မှီခိုအားထားနေကြရသည်။ မြစ်အနီးကျေးရွာအများရှိ လူထုများက စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်းတို့ဖြင့်သာ အားထားရှင်သန်နေကြရသည်။ လူထုအများက မိုးမိတ်မြို့သို့ သွားရောက်ရန်၊ ကျေးရွာတစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာ ကူးလူးသွားရောက်ရန် ပင်မလမ်းမကြီးများနှင့် ရံဖန်ရံခါ ရေလမ်းကိုအသုံးပြုနေကြရသည်။

ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်း တည်ဆောက်ရန် နားလည်မှုစာချွန်လွှာ လက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း။

၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံ အမှတ် (၁) လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန နှင့် ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှ ကိုလန်ကို စွမ်းအင် အင်ဂျင်နီယာ ကုမ္ပဏီ (Colenco Power Engineering) ၏ အမှုဆောင် ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ မစ္စတာယန်းဖရန်ဆွာဘဲလင်း (Mr, Jean Francois Belin) တို့ အမှတ် (၃) ရွှေလီရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း တည်ဆောက်ရန် အကြံပေး ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများအတွက် နားလည်မှုစာချွန်လွှာတစ်ရပ်ကို လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြပါသည်။ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန၏ အဆိုအရ ယခုစီမံကိန်းမှနေ၍ ၁၀၅၀မဂ္ဂါဝပ်ထုတ်လုပ်နိုင်မည် ဖြစ်ပြီး၊ တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများကို ၂၀၁၅ တွင် အဆုံးသတ်နိုင်မည်ဟု ဆိုပါသည်။^၂

စစ်သားများ ဝင်ရောက်နေရာချလာခြင်း

နားလည်မှုစာချွန်လွှာ လက်မှတ်ရေးထိုးပြီးသည့်နောက်တွင် မိုးမိတ်အခြေစိုက် ခြေမြန်တပ်ရင်း (ခမရ)- ၃၀၂ မှ စစ်သား ၂၀ ခန့် ဆည်တည်ဆောက်မည့်နေရာသို့ လုံခြုံရေးယူရန် ရောက်ရှိလာကြသည်။ ၎င်းတို့က စစ်ဆေးရေး ဂိတ်စခန်းများ ဖွင့်လှစ်ပြီး အနီးအနားရွာများမှ သွားလာမှုများကို စစ်ဆေးကြသည်။ ကျေးရွာလူထုများမှာ စစ်သားများကို ရှောင်ကွင်း သွားလာနေကြရသည်။ အကြောင်းမှာ စစ်သားများက ရွာသားများကို ခြိမ်းခြောက်အကျပ်ကိုင်၍ ငွေကြေးတောင်းခံလေ့ ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ရွှေလီအမှတ်(၃) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းနေရာသို့ လမ်းအတွက် မြေများ သိမ်းပိုက်ခြင်း

မိုးမိတ်မြို့မှ အမှတ်(၃) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်း တည်ဆောက်မည့်နေရာသို့ လမ်းသစ်များ ဖောက်လုပ်ခြင်းကို ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် စတင်ခဲ့ပြီး၊ အကွာအဝေးအားဖြင့် ၁၂-မိုင်ခန့်ရှိပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၏ အဆိုအရ ထူးကုမ္ပဏီနှင့် အေးရှား ဝေါလ်တို့က လမ်းဖောက်လုပ်မှု တွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေကြပြီး၊ ၎င်းတို့ကလမ်းဖောက်လုပ်ရာ ဒေသအတွင်းမှ သစ်များကိုလည်း ခုတ်ယူထုတ်လုပ်နေကြသည်။

မိုးမိတ်မှ ရွှေလီအမှတ် (၃) သို့ဖောက်လုပ်ထားသည့် လမ်းသစ်

ရေကာတာအမှတ်(၃) ရှိကုမ္ပဏီယဉ် အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း သိုလှောင်ရုံ

“ကုမ္ပဏီတွေက ကျနော်တို့ကို ဘာမှ မပြောပြပါဘူး။ သူတို့က ကျနော်လယ် တစ်ဧကလောက်ကို လျော်ကြေးပေးဘဲ ဖျက်ဆီးလိုက်ကြတယ်။ ကျနော်မှာ လယ်လုပ်စားဖို့ ဧကနည်းနည်းပဲ ကျန်တော့တယ်။ အခုလမ်းသစ်ဖောက်တာကြောင့် ကျန်တဲ့ မိသားစုတွေလည်း စပါးကွင်းတွေ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ခြံတွေ ဖျက်ဆီးခံကြရတယ်” (အသက် ၆၄-နှစ်ရှိ တအာင်း လယ်သမားတစ်ဦး)

ယခုအချိန်တွင် ကျေးရွာ၃-ခု (အုန်းကျော့သစ်၊ ကော့တောင်၊ ရွှေဇာလီကျေးရွာများ) ရှိ မိသားစု ၅၀ခန့်ထံမှ လယ်ကွင်းများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် စိုက်ပျိုးထားသည့်ခြံများ၊ ရပ်ရွာ ပိုင်သစ်တောများကို သိမ်းပိုက်ယူငင်ခဲ့ကြပြီးဖြစ်သည်။ သိမ်းယူခံရသည့် မြေကွက်များတန်ဖိုး၏ တစ်ဝက်ကို လျော်ကြေးပေးမည်ဟု အာဏာပိုင်များက ကတိထားရှိသော်လည်း၊ ယခု အချိန်ထိတိုင် မည်သည့်လျော်ကြေးငွေမျှ မရရှိဘဲရှိနေကြသည်။ ၎င်းကုမ္ပဏီများနှင့် အမှတ်(၁) လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာနက လမ်းတလျှောက်ရှိ ၎င်းကျေးရွာ ၃-ခုတွင် အလုပ်သမား တန်းလျားများနှင့် စက်ပစ္စည်းများသိုလှောင်ရာစခန်းကို ဆောက်လုပ်နေလျက် ရှိသည်။

အခြားလယ်သမားတစ်ဦးကလည်း စိတ်ထိခိုက်စွာဖြင့် လာမည့်နှစ်တွင် သူ၏မိသားစု ဆက်လက် ရှင်သန်ရမည်ကို မသိတော့ကြောင်း ပြောပြခဲ့သည်။

“ကျနော်မှာ လယ် ၁၅ဧကပဲ ပိုင်ပါတယ်။ ကျနော်မိသားစု လုပ်ကိုင်စားဖို့က ဒီမြေကွက်ကလေးအပေါ်မှာပဲ မှီခိုအားထား နေကြရတာပါ။ အခုတော့ လမ်းဖောက်တာကြောင့် ကျနော်လယ် တော်တော်များများကို စိုက်လို့မရတော့ဘူး ဖြစ်သွားပြီ။ အခု ကျနော်နဲ့ ကျနော်မိသားစု စားနေကြရတာက အရင်နှစ်က ကျန်နေတဲ့စပါးနဲ့ စားနေကြရတာပါ။ အခုဟာ ကုန်သွားရင် နောက်နှစ် ဘယ်လိုအသက်ဆက်ရမယ်တောင် မသိတော့ပါဘူး”ဟု ပြောပြခဲ့သည်။

အမေမ္မနေရာ ပြောင်းရွှေ့စေခြင်း

၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် ဒေသခံအာဏာပိုင်များက ဆည်တည်ဆောက်မည့်နေရာ အထက်ပိုင်းရှိ ကျေးရွာ၅-ခုမှ လူထုများကို တစ်အိမ်တစ်ဦးစီ ချက်ချင်းလာရောက်ရန် အစည်းအဝေး ဆင့်ခေါ်ခဲ့သည်။ အစည်းအဝေးတွင် မိုးမိတ်မြို့မှ အာဏာပိုင်တစ်ဦးက ကျေးရွာအားလုံးအနေဖြင့် လာမည့် ၃-နှစ်အတွင်း ပြောင်းရွှေ့ရမည်ဟု ထုတ်ပြန်ကြေညာခဲ့သည်။ အစည်းအဝေးတက်ရောက်ခဲ့ရသူ ကျေးရွာသားတစ်ဦးက အာဏာပိုင်များ အစည်းအဝေးတွင် ပြောဆိုခဲ့သည်ကို အောက်ပါ အတိုင်း ပြန်၍ရှင်းပြသည်။

“ဆည် အမှတ် (၃) တည်ဆောက်မှုကို အစိုးရကမပူဇော် အေးရှားဝေါ်လ်က လုပ်လိမ့်မယ်။ အခုဆည်ကို တည်ဆောက်ရတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အထူးလိုအပ်နေတဲ့ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်ပို့ပဲ။ ဒါကြောင့် မိုးမိတ်မြို့နယ်ထဲ ရှိတဲ့ မြစ်အနီးက ကျေးရွာလူထုတွေ ပြောင်းရွှေ့အခြေချဖို့နေရာကို မိုးမိတ်အနားမှာ စီစဉ်ပေးထားတယ်။ ကျနော်တို့ ၃-နှစ် အတွင်း ပြောင်းရွှေ့ပေးကြရမယ်။ အထက်လူကြီးတွေ ပြောတာက ဆည်အထက်ပိုင်းက ကျေးရွာတွေ ရေလွှမ်းခံရလိမ့် မယ်လို့ ပြောတယ်” (မိုးရိုးကျေးရွာမှ ရွာသားတစ်ဦး၏ ပြန်လည်ပြောပြချက်)

ကျေးရွာလူထုများမှာ ဤကြေညာချက်အပေါ် အံ့သြဝမ်းနည်းတုန်လှုပ်ကြသလို၊ ယခုအခါ သူတို့၏ အနာဂတ်အတွက်ပါ စိုးရိမ်လာကြသည်။ အာဏာပိုင်များက နေရာသစ်စီစဉ်ပေးမည်၊ လျော်ကြေး အချို့ပေးမည်ဟု ဆိုသော်လည်း၊ ကျေးရွာ လူထုများမှာ အမှန်တကယ်ဖြစ်လာမည်- မဖြစ်မည်ကို မသေချာကြပေ။ သူတို့က နေရပ်ရင်းမှ မရွှေ့ပြောင်းလိုဘဲ ရှိနေကြသည်။ ဆည်စီမံကိန်းကြောင့် လူထုများ၏ အထွဋ်အမြတ်ထားရာ နေရာများ ရေနစ်မြုပ်သွားမည် ဖြစ်သောကြောင့်လည်း ဒေါသဖြစ်နေကြရသည်။ မည်သို့သော စိုးရိမ်ပူပန်မှုများနှင့် လိုလားချက်များ ရှိနေသည်ဖြစ်စေ၊ အာဏာပိုင်များကို စောဒကတက် ပြောဆိုရန်နှင့် ညှိနှိုင်းနိုင်ရန် အလွန်အမင်းခက်ခဲသည်ကိုလည်း သူတို့ကသိနေကြသည်။ အစည်းအဝေးတွင် စစ်သားများရှိနေသည့်အတွက်ကြောင့်လည်း သူတို့၏အသံကို ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် ကြောက်ရွံ့နေကြသည်။

“တစ်အိမ်ကနေလူတစ်ဦးအစည်းအဝေးတက်ခိုင်းတယ်။အာဏာပိုင်တွေကကျေးရွာလူထုတွေကို ပြောင်းရွှေ့ဖို့ အမိန့် ပေးလာတယ်။ အာဏာပိုင်တွေကတော့ မိုးမိတ်အပြင်ဖက်မှာ နေရာအသစ် စီစဉ်ပေးမယ်လို့ ပြောတယ်။ ကျနော်က အိမ် အသစ်ဆောက်ပြီးစဆိုတော့ ပြောင်းရွှေ့ဖို့ဆိုတာ စဉ်းစားဖို့ ခက်လှတယ်။ အခုတော့ ဆောက်ထားတဲ့အိမ်ကို ပြန်ဖျက်ရ တော့မယ်။ အစိုးရကတော့ အိမ်နဲ့ မြေတွေကို တန်ဖိုးရှိတစ်ဝက် လျော်ကြေးပေးမယ်လို့တော့ ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျနော်က လျော်ကြေးပေးမယ်ဆိုတာ လုံးဝမယုံဘူး” (မိုးရိုးကျေးရွာမှ တအာင်းရွာသားတစ်ဦး)

“ဘုန်းကြီးက ဒီနေရာမှာ နေလာတာ ၁၅-နှစ်ရှိပြီ။ ဆည်ဆောက်တဲ့အခါ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေ ဘုရားစေတီတွေသာမက ဘူး၊ ဘုန်းကြီးတို့ တတွေလည်း တခြားရွာသားတွေနဲ့ အတူ ပြောင်းရွှေ့ကြရမယ်ဆိုတော့ စိတ်မကောင်းဖြစ်မိတယ်။” (ဆည်ကြောင့် ထိခိုက်နစ်နာရသည့်ဒေသမှ ရဟန်းတစ်ပါး)

“ကျေးရွာသားတစ်ဦးကလည်း သူ၏အမြင်ကို ပြောပြသည်။ ကျနော်မွေးလာကတည်းက ရွှေလီမြစ်ရေကိုသောက်ပြီး ဒီရွာမှာ ကြီးပြင်းလာတာ။ ကျနော်သက်မွေးဝမ်းကျောင်းနေရတာလည်း တံငါအလုပ်၊ ဒီမြစ်ကိုပဲ မှီခိုနေရတာ။ မကြာသေးမီက မိုးမိတ် အာဏာပိုင်တွေဆိုက အမိန့်စာထွက်လာတော့ လာမယ့် ၃-နှစ်အတွင်း ပြောင်းရွှေ့ကြရမယ် ပြောတယ်။ လူတွေက ကြောက်တော့ ဘယ်သူမှ စောဒကမတက်ရဲကြဘူး။ ကျနော်က တခြားနေရာကို မပြောင်းချင်ဘူး။ ပြောင်းပြီးတဲ့အခါ သက် မွေးဝမ်းကျောင်းကိစ္စ ဘယ်လို ဆက်လုပ်စားရမယ်လည်း မသိဘူး။ ဘယ်လို ပိုက်ဆံရှာ အသက်ဆက်ရမယ်လည်း မသိ တော့ဘူး”ဟု ဆိုသည်။

အာဏာပိုင်များက ပြန်လည်နေရာချထားမည့် ကျေးရွာကို မိုးမိတ်မြို့နှင့် အမှတ် (၃) ဆည်အကြားတွင် တည်ဆောက်ပေးမည်၊ ယခုအခါ သစ်တောများ စတင်ရှင်းလင်းနေပြီဟု ဆိုသည်။ သို့သော်လည်း ကျေးရွာလူထုများ ပြောင်းရွှေ့အခြေချလာသည့်အခါတွင် ရွှေဇာလီ၊ အုန်းကျော့သစ်၊ ကုန်းစိုင်း၊ ကျူးစာစသည့်ရွာနီးချုပ်စပ် ကျေးရွာမှလူထုများနှင့် မြေယာကိစ္စ အငြင်းပွားရဖွယ်လည်း ရှိနေသည်။

ရေလုံးဝ လွှမ်းမိုးနှစ်မြုပ်ခံရမည်ဖြစ်၍ ပြောင်းရွှေ့ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ထားပြီး ဖြစ်သည့် ကျေးရွာ ၅-ခု အပြင်၊ မိုးမိတ်မြို့နှင့် ရွာအများကုန်သွယ်နေကြသည့် ပင်မလမ်းမကြီးလည်း ရေနစ်မြုပ်ခံရမည် ဖြစ်သည်။ ၎င်းလမ်းကို အမှီပြု၍ လက်ဖက်၊ ဆန်၊ ဆီ၊ ဆား၊ ကြက်သွန်များ ကုန်သွယ်နေကြရသည့် အခြားရွာ ၅-ခုမှာလည်း နစ်နာကြရမည် ဖြစ်သည်။ ကုန်များကို ပို၍ ဝေးကွာသည့် မိုင်းတုန်မြို့မှ

ရေကာတာအမှတ် (၃) နေရာ ရှင်းလင်းပြီးစီး။ တောင်ထိပ်တွင်ရှိသော အမှတ်အသားသည် ရေကာတာ ထိပ်ပိုင်းဖြစ်သည်။

ရေကာတာ အမှတ် (၃) ကြောင့် ရေလွှမ်းခံရမည့် ရွာတစ်ရွာ။ ရေလွှမ်းမိုးသွားမည့် အတွက်အမြတ်ထားသော စေတီပုထိုးများနှင့် ဘုန်းကြီးကျောင်းများ

ဝယ်ယူကြရမည်ဖြစ်ပြီး၊ သွားလာရေးလမ်းကြောင်း ပိတ်ပင်သွားသည့်အတွက် ပို၍အခက်အခဲ များလည်း ကြုံတွေ့ရဖွယ် ရှိနေသည်။

“အဘကဒီနေရာမှာ အဘိုးအဘွားတွေ လက်ထက်ကတည်းက နေလာတာ။ အခုတော့ အစိုးရက ဆည်လာဆောက်တော့မယ်။ သူတို့က ရွာကလူတွေကို အိမ်တွေ ပြောင်းရွှေ့ဖို့ အမေ့မခိုင်းနေပြီ။ သူတို့နဲ့ ဆွေးနွေးပြောဆိုလည်း ရဖို့ အကြောင်းမရှိဘူး။ အဘက အင်မတန်စိတ်ပျက်တယ်။ ဒေသခံအာဏာပိုင်တွေက အဘကိုလည်း အတင်းအကျပ် ပြောင်းရွှေ့ခိုင်းနေပြီ။ အိမ်တွေ၊ လက်ဖက်ခင်းတွေ၊ စပါးခင်းတွေ၊ တခြားစိုက်ပျိုးစားလို့ရတဲ့ မြေတွေကို သယ်သွားလို့ရတာမ ဟုတ်ဘူး။ သူတို့ပြောတာက မိုးမိတ်မှာနေရမယ်ပြောတယ်။ ဒါပေမယ့် အဘနဲ့ မိသားစုက အဲဒီကိုမပြောင်းချင်ဘူး။ အခုအချိန်ထိတော့ ဒီမှာပဲဆက်နေပြီး၊ တကယ်လို့ ရေကြီးလာရင် တောင်ပေါ်ကို ရွှေ့ပြီးနေတာပေါ့” (နားရုံကျေးရွာ မှ တအာင်းမိသားစု တစ်စု)

ရွှေလီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းကြောင့် ရေလွှမ်းခံရမည့် ဇုံ

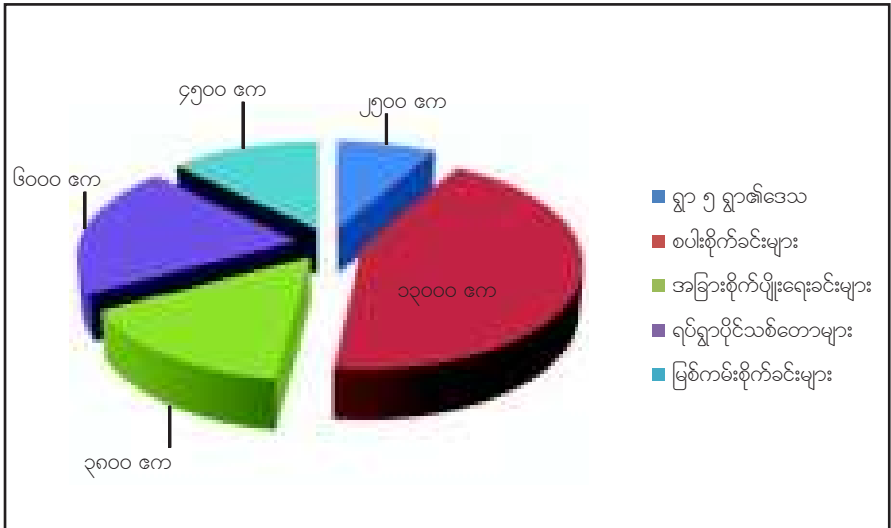
စဉ်	ကျေးရွာများ	အိမ်ထောင်စုများ	လူဦးရေ	တိုင်းရင်းသားလူမျိုး
ကျေးရွာများ ရေလွှမ်းခံရမည်ဖြစ်၍ ၂၀၁၃ ခုနှစ် နောက်ဆုံးထား၍ ပြောင်းရွှေ့ရန် အမိန့်ထုတ်ထားပြီး ဖြစ်သည်။				
၁	မိုခို	၂၅၂	၁၇၀၄	တအာင်း၊ ရှမ်း၊ ဗမာနှင့် ကချင်
၂	နားရုံ	၅၆	၂၄၃	တအာင်း၊ ရှမ်း၊
၃	နားရား	၈၀	၄၈၀	တအာင်း။
၄	မိုးကတ်	၆၀	၃၆၅	တအာင်း၊ ရှမ်း နှင့် ဗမာ
၅	နားဆောက်	၁၀၀	၆၄၈	တအာင်း၊ ရှမ်း
ကုန်သွယ်လမ်းများ ရေလွှမ်းခံရမည်။ လယ်မြေများနှင့် သစ်တောများ ဆုံးရှုံးမည်။				
၆	မြစ်ခုံ	၂၃၀	၁၅၆၈	တအာင်း၊ ရှမ်း နှင့် ဗမာ
၇	ပန်းတင်း	၇၀	၃၉၅	တအာင်း
၈	ခိုပန်	၉၀	၅၃၅	တအာင်း၊ ရှမ်း
၉	မန်ပြိန်း	၉၀	၅၄၆	တအာင်း၊ ရှမ်း
၁၀	မန်ဆွန်း	၅၀	၂၈၅	တအာင်း၊
၁၁	ပန်းတိန်း	၇၈	၄၆၀	တအာင်း၊ ရှမ်း၊ ကချင်
၁၂	ပန်းဘိန်း	၆၇	၃၂၃	တအာင်း၊
၁၃	ပန်းကား	၅၀	၂၉၇	တအာင်း၊ ကချင်
၁၄	ကွတ်ကုန်	၇၉	၄၇၆	တအာင်း၊ ရှမ်း၊ ကချင်
၁၅	ဘုတ်ဖွင့်	၅၅	၃၂၄	တအာင်း၊
လမ်းဖောက်လုပ်ရေးနှင့် လျာထားသည့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး စခန်းများကြောင့် မြေဆုံးရှုံးရမည်။				
၁၆	ရွှေဇာလီ	၈၄	၅၀၇	တအာင်း၊ ရှမ်း
၁၇	အုန်းကျော့သစ်	၁၈၅	၁၂၀၀	တအာင်း၊ ရှမ်း နှင့် ဗမာ
၁၈	ကျူးစာ	၄၆	၂၇၀	တအာင်း၊ ရှမ်း
၁၉		၆၆	၃၉၀	တအာင်း၊
၂၀	နားယုတ်	၅၈	၃၄၆	တအာင်း၊ ရှမ်း နှင့် ဗမာ
	ကူးနစ်မိုင်း	၁၈၄၆	၁၁၁၉၀	
	စုစုပေါင်း			

ရွှေလီ ရေကာတာ အမှတ် (၂) နှင့် (၃) စီမံကိန်းကြောင့်
ခန့်မှန်းခြေရလွှမ်းမည့် ဒေသများ

ရေကာတာအနီးတစ်ဝိုက်ရှိ ခန့်မှန်းခြေ ရွှေပြောင်းခံရမည့်မြေနေရာများ

အမှတ် (၃) ရေကာတာကြောင့် ခန့်မှန်းခြေ ရေလွှမ်းနိုင်မည့် မြေယာများ

အမှတ် (၂) ရေကာတာကြောင့် ရေလွှမ်းမည့် မြေယာများကို နှောက်ဆက်တွဲတွင်ကြည့်ပါ

သယ်ယူရန် စောင့်ဆိုင်းနေသာ သစ်များ

ရွှေလီမြစ်ကြောင်းတလျှောက် သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများ

၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလနှင့် ၂၀၁၁ ခုနှစ်၊ မေလအကြား ခြောက်သွေ့ရာသီတွင် ရွှေလီမြစ်ကြောင်းတလျှောက်၌ တရုတ်နှင့် မြန်မာလုပ်ငန်းရှင်များက ကျွန်းသစ်၊ ကီနီနှင့် အခြား သစ်မာများကို အကြီးအကျယ် ပရမ်းပတာ ထုတ်ယူနေခဲ့ကြသည်။ ထရပ်ကားကြီးများဖြင့် သစ်လုံးကြီးများကို တရုတ်နိုင်ငံအတွင်းသို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ သယ်ဆောင်နေကြရာ၊ ယခုအခါ ရွှေလီအမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းအနီးရှိ အရေးပါသည့် သစ်တောကြီးများမှာ ကုန်သလောက်ရှိနေပြီ ဖြစ်သည်။ မြန်မာစစ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် နီးစပ်သည့် ပြည်တွင်းရှိ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းကြီးများ ဖြစ်သည့် အေးရှားဝေါလ်နှင့် ထူးသစ်ထုတ်လုပ်ရေး ကုမ္ပဏီလီမိတက်တို့ကလည်း မိုးမိတ်မှ ဆည်တည်ဆောက်မည့်နေရာသို့ လမ်းကြောင်းသစ် ဖောက်လုပ်လျက်ရှိရာ ၎င်းတို့ကလည်း သစ်များကို အကြီးအကျယ် ထုတ်လုပ်နေကြသည်။

“ရွှေလီ အမှတ် (၃) ဆည်နေရာမှာ လူအတော်များများက ကျွန်းသစ်တွေ ခုတ်ယူနေကြတယ်။ သူတို့က တောထဲမှာ စက်တွေ၊ ဆင်တွေသုံးပြီး သစ်တွေကို လမ်းမကြီးပေါ် ဆွဲထုတ်လာတယ်။ တစ်ခါတလေဆိုရင် တစ်နေ့ကို ထရပ်ကား အစီး ၄၀-၅၀ ကျော်လောက် စက်ရုံတည်မယ့်နေရာကနေပြီး တရုတ်ပြည်နယ်စပ်ကို သစ်တွေ ခိုးထုတ်နေကြတယ်။ ကုမ္ပဏီကားတွေက ရှေ့ရပြီးအစောင့်အဖြစ် ရှေ့ကနေမောင်းကြပြီး၊ သူတို့က စာရွက်စာတမ်းကိစ္စတွေ၊ ဂိတ်ကြေးတွေ ကြိုတင်ညှိနှိုင်းပေးကြတယ်။ အဲဒါပဲ စစ်ဆေးရေးဂိတ်တွေကို အနှောင့်အယှက်မရှိ အဲဒီသစ်ကားတွေ ဖြတ်သွားနိုင်ကြမှာ ဖြစ်တယ်။” (နမ့်ခမ်းရှိ ထရပ်ကားပိုင်ရှင် တစ်ဦး)

မြန်မာစစ်တပ်တပ်ဖွဲ့များက အမှတ်(၃) ဆည်ဆောက်လုပ်မည့်နေရာနှင့် တရုတ် နိုင်ငံ နယ်စပ်အကြား ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ရာနေရာများမှ ဖြတ်သန်းသွားသည့် ထရပ်ကားများ ထံမှ လာဘ်ငွေများ တောင်းခံတတ်ကြသည်။ ခမရ(၃၀၂)၊ (၁၃၀)နှင့် (၁၄၄) တို့မှ ဒေသခံစစ်သားများအပြင်၊ နမ့်ခမ်းမြို့နယ် မန်တုံ-ပန်းဆေးဒေသရှိ စစ်အစိုးရ ကျောထောက်နောက်ခံပြုထားသော ပြည်သူ့စစ် လက်နက်ကိုင် တပ်ဖွဲ့များမှ စစ်သားများ၊ သစ်တောဌာနဝန်ထမ်းများကလည်း ရှမ်းပြည်နယ် မြောက်ပိုင်းတွင် သစ်ထုတ်ယူနေမှုအတွက် ထရပ်ကားပိုင်ရှင်များကို ငွေညှစ်တောင်းခံတတ်ကြသည်။ သို့သော်လည်း ထူးကုမဗဟိုနှင့် တရုတ်ကုမဗဟိုများမှာ အထက်အာဏာပိုင်များထံမှ အထူးဖြတ်သန်းခွင့် လက်မှတ်များ ရရှိထားကြပြီး၊ ဆည်တည်ဆောက်ရာနေရာမှ တရုတ်နိုင်ငံသို့ အနှောက်အယှက် ကင်းကင်းဖြင့် ဖြတ်သန်းမောင်းနှင် နိုင်ကြသည်။

ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းရှိ မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာ အများအပြားမှသော်လည်းကောင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ အလယ်ပိုင်းမှသော်လည်း ကောင်း လူအများက ယခုသစ်ထုတ်လုပ်မည့်နေရာများတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်နေကြပြီး၊ ဝင်ငွေရှာဖွေနေကြသည်။ အချို့က သစ်ပင်ခုတ်၍၊ အချို့က ခုတ်ပြီးသားသစ်လုံးများကို ထရပ်ကားများပေါ်သို့ တင်ပေးကြရသည်။ အချို့က သစ်တောတလျှောက် လုံခြုံရေးစောင့်ကြပ်ပေးကြရသည်။ အခကြေးငွေ ကောက်ခံမည့်ရဲများ၊ စစ်ဆေးရေးဂိတ်များ ရှိလျှင် သူတို့က ကြိုတင်သတိပေးကြရသည်။ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ကြသူ ဒေသခံများက ညအချိန်တွင် လုံခြုံရေး အခြေအနေကို စောင့်ကြည့်၍ သစ်လုံးများကို ထရပ်ကားပေါ် တင်ပေးကြရသည်။

မိုးမိတ်မြို့နယ်ရှိ သစ်တောဝန်ကြီး၏ သစ်မခုတ်ရ ဆိုင်းဘုတ်၊ သို့သော်လည်း ထိုဒေသတွင်ရှိသော သစ်ပင်ကြီးများကိုမူ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးကုမဗဟိုမှ ခုတ်ထွင်ထားပြီးဖြစ်သည်။

ဒေသခံများကို တိုင်းရင်းဆေးနှင့် တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူရေးအတွက် ခွင့်ပြုထားသော သင်္ကေတ။ ယခုအချိန်တွင် စစ်တပ်များမှ သစ်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီများကို ခွင့်ပြုထားသောကြောင့် ဒေသခံများကို ဝင်ခွင့်မပြုတော့ပါ။

ကုမ္ပဏီများက ဒေသတွင်းမှ ကျွန်းသစ်များကို ခိုးယူထုတ်လုပ် နေကြခြင်း

စီမံကိန်းမစတင်မီတွင် အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းအနီးရှိ ဒေသခံလူထုများအနေဖြင့် ပေါကြွယ် ဝသည့် သစ်တောအတွင်းမှ ကျွန်းသစ်ကိုခုတ်၍ ကျောင်းနှင့် အိမ်များဆောက်လုပ်ရန် အသုံးပြု နိုင်ခဲ့ကြသည်။ သစ်ကို စီးပွားဖြစ် ထုတ် လုပ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ ဒေသအသုံး

အတွက်သာ ခုတ်ယူကြခြင်းဖြစ်သည်။ “ကျနော်တို့ရွာမှာ ကျွန်းသစ်တောတွေ အများ အပြား ရှိပါတယ်။ ကျွန်းသစ်ပင်တွေကို ခုတ်ပြီး အိမ်တွေ၊ တိရိစ္ဆာန်မွေးမြူခွံတွေ၊ ကျောင်းတွေ ဆောက်နိုင်ကြတယ်။ ကျွန်းအပင်ကြီးတွေကို ချန်ထားကြပြီး၊ အပင်ငယ်တွေလောက်ကိုပဲ ဒေသသုံးအတွက် ခုတ်ယူကြတယ်။ ဒါပေမယ့် စီမံကိန်းစတဲ့ အချိန်ကစလို့ ကျွန်းသစ်ရောမ အပင်ကြီးတွေကိုပါ ကုမ္ပဏီတွေက စီးပွားဖြစ် အကြီးအကျယ်ခုတ်ယူနေကြပြီ။ ကျွန်းပင် ဆိုလို့ အပင်ငယ်ငယ်တွေပဲ ကျန်တော့တယ်။” (မိရီကျေးရွာ လူထုတစ်ဦး)

မူးယစ်ဆေးဝါး လွှတ်လပ်စွာ သုံးစွဲခွင့်နှင့် စီမံကိန်း ဖုံးအုပ်ရေး ရောင်းဝယ်နေကြခြင်း

မြောက်ပိုင်းရှမ်းပြည်နယ်ရှိ နမ့်ခမ်း၊ မိုင်းတုံ၊ နမ့်ဆန်၊ မိုးမိတ်မြို့နယ်များသည် မြန်မာစစ်တပ် ထိန်းချုပ်မှုအောက်၌ ရှိနေကြသည်။ ဤဒေသများတွင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစ၍ ဘိန်းစိုက်ပျိုးမှုနှင့် မူးယစ်ဆေးဝါး ထုတ်လုပ်မှု အကြီးအကျယ် တိုးတက်လာခဲ့သည်။ တအာင်းဒေသများတွင် မူးယစ်ဆေးဝါးများကို လွယ်လင့်တကူ ဖောက်ကားရောင်းဝယ်နိုင်ကြပြီး၊ အထူးသဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်ရာ နေရာများနှင့် ဆည်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ အနီးတဝိုက်တွင် ဤသို့ မူးယစ်ဆေးရောင်းဝယ်မှု ဖြစ်ပေါ်နေသည်။ တရုတ်အလုပ်သမားများ၊ ထရပ်ကား မောင်းနှင်သူ ဒရိုင်ဘာများ၊ ဒေသခံလူငယ်များနှင့် ရွာသားများက စိတ်ကြွဆေး၊ ဘိန်းဖြူ၊ ဘိန်းမဲများကို သုံးစွဲနေကြသည်။ စိတ်ကြွဆေးကို သစ်ထုတ်လုပ်ငန်း သွားရာလမ်းတလျှောက်ရှိ ရွာတိုင်းနီးပါးလောက်တွင် ဝယ်ယူရရှိနိုင်ကြပြီး၊ အချို့သော တရုတ်များနှင့် သစ်လုပ်ငန်းပိုင်ရှင် သူဌေးများကလည်း အလုပ်သမားများကို စိတ်ကြွဆေး တိုက်ကျွေးလေ့ရှိကြသည်။ ဒေသခံအာဏာပိုင်များကလည်း မူးယစ်ဆေး ဖောက်ကားရောင်း ဝယ်သူများနှင့် ပူးပေါင်းစီးပွားရှာ နေကြသည်။

“လူအမျိုးမျိုးက ကျနော်ဆီကနေ စိတ်ကြွဆေးလာဝယ်ကြတယ်။ တစ်နေ့တစ်နေ့ကို ဆေးလုံး ၅၀ လောက် ရောင်းရပြီး၊ တချို့နေ့တွေဆိုရင် ပိုပြီး ရောင်းရသေးတယ်။ ကျနော်ရောင်းတာ ဆေးက ၂-မျိုးရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျနော်ဆီကဆေးဝယ် တဲ့သူတွေက လူသိများတဲ့ မူးယစ်ဆေးရာဇာ ပန်းဆေးကျော်မြင့် ဆီက

ထုတ်တဲ့စိတ်ကြွဆေးပဲ ဝယ်တယ်။ အရည် အသွေးအပေါ် မူတည်ပြီး ကျပ် ၂,၀၀၀ လောက် ပေးရတယ်။ ကျနော်က အာဏာပိုင်တွေကို အနှောင့်အယှက်မရှိဘဲ ဆေး ရောင်းချနိုင်ဖို့ တစ်လကို ကျပ် ၅၀,၀၀၀ ပေးရတယ်။ တစ်ခါတလေ ဒေသခံရဲတွေနဲ့ စစ်သားတွေလည်း ကျနော်ဆီမှာလာ ပြီး ဆေးသုံးကြတယ်” (မိုးမိတ်မှ ကချင်လူမျိုးတစ်ဦး)

ဒေသခံ အာဏာပိုင်များက ဒေသခံပြည်သူများ မူးယစ်ဆေးဝါး အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန် မည်သို့မျှ အရေးယူဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိကြပေ။ မူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်နေသူများကို သူတို့ ကိုယ်တိုင်သိသော်လည်း ဖမ်းဆီးခြင်းမပြုကြပေ။ ၎င်းအစားသူတို့၏အကျိုးအတွက် ငွေညှစ် တောင်းခံခြင်းသာ ပြုနေကြသည်။ မူးယစ်ဆေးရောင်းဝယ်သူများက ရဲများနှင့် စစ်သားများကို ငွေ သို့မဟုတ် မူးယစ်ဆေးပေးလိုက်သည့်အခါ သူတို့က မြို့/ရွာများထဲတွင် မူးယစ်ဆေးကို ပြန်လည် ရောင်းချကြသည်။ ၎င်းမြို့နယ်များတွင် တာဝန်ကျနေသော ရဲ/စစ်သားအများအပြားမှာလည်း ကိုယ်တိုင် မူးယစ်ဆေးစွဲနေ ကြသည်။ ပန်းတိုင်ကျေးရွာတွင် စခန်းချနေသည့် မိုးမိတ်မြို့ အခြေစိုက် စစ်တပ်မှ စစ်သားများသည် အရက်မူးယစ်၊ ဆေးမူး ယစ်နေကြပြီး စခန်းသို့ ပြန်မလာဘဲ၊ တောထဲတွင် ရက်အတန်ကြာ လျှောက်သွားနေတတ်ကြသည်။ စစ်တပ်များက သူတို့၏ ရဲဘော်များကို တောထဲတွင် ရှာဖွေပေးရန် ရွာသားများကို အတင်းအကျပ် ခိုင်းစေခဲ့ကြသည်။ ရွာသားများက ဤသို့ ရဲဘော်ပျောက် ရှာဖွေပေးရသည့် ခရီးတွင်၊ သူတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ရိက္ခာများကို ကိုယ်တိုင်ယူငင်သွား၍ ရှာဖွေပေးခဲ့ကြရသည်။ ကျေးရွာသားများက စစ်သားတစ်ဦးကို တောနက်ထဲတွင် ရှာဖွေတွေ့ရှိသော်လည်း၊ ဤသို့ ရှာဖွေတွေ့နိုင်ရန် အချိန် ၄-ရက် ခန့် ပေးခဲ့ကြရသည်။

ကျေးရွာလူကြီးတစ်ဦးက ပြောရာတွင် “သူတို့က ကျနော်အိမ်မှာ ၁၀-ရက်လောက် လာနေတယ်။ အကြောင်းက သစ်တွေသယ်တဲ့ ထရပ်ကားတွေကနေ အခွန်ကောက်ဖို့ပဲ။ သူတို့က အချို့ကားဒရိုင်ဘာ တွေကို ငွေအတင်းအကျပ်တောင်းတယ်။ ဒရိုင်ဘာတွေကလည်း ငွေမပေးကြဘူး။ သူတို့က စိတ်ကြွဆေးတွေ ဝယ်ပြီးတော့ ကျနော်အိမ်မှာ နေတိုင်းဆိုသလို သုံးနေကြတယ်။ ကျနော်လည်း သူတို့အပေါ် အင်မတန် စိတ်ဆိုးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာမှ ပြောလို့မရဘူး။ ကျနော်ကိုလည်း ကြက်သား၊ ဝက်သား နေ့တိုင်းလိုလို အတင်းအကျပ် ရှာဖွေချက်ခိုင်းနေတယ်”။

တအာင်းဒေသအတွင်းရှိ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူများ

Photo by PWO

အနည်းငယ်မျှသော အကျိုးရလဒ်များ

အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရွှေလီအမှတ် (၂) နှင့် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းတို့မှ ထွက်ရှိလာမည့် လျှပ်စစ်များကိုလည်း တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ရောင်းချမည်ဟု ယူဆရသည်။ အကယ်၍ ထွက်ရှိလာသည့် လျှပ်စစ်ကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြန်လည်အသုံးပြုမည်ဆိုသည့်တိုင်၊ ရွှေလီအမှတ် (၁) စီမံကိန်းတွင် ခံစားခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံအရ ဒေသခံပြည်သူများအတွက် များများစားစား အကျိုးဖြစ်ဖွယ် မရှိပေ။ ရွှေလီအမှတ်(၁) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းမှ ထွက်ရှိလာသည့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား အများစုကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ရောင်းချပြီး၊ ကျန်ဓာတ်အားကို မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းရှိ စစ်တပ်ပိုင်စက်ရုံများ၊ မြို့များ အနီးတဝိုက်ရှိ ငွေကြေးတတ်နိုင်သူ အိမ်ထောင်စုများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ ရောင်းချခြင်း ပြုခဲ့ကြသည်။

ဆည်နေရာရှိ ကျေးရွာများ မှောင်အတိ နေထိုင်နေရခြင်း

ရွှေလီအမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ်စက်ရုံတည်ရှိရာ မန်တပ်ကျေးရွာသည် တာဘိုင်စက်များ အားလုံးတပ်ဆင် လည်ပတ်နေပြီ ဖြစ်သည့်တိုင်၊ ယနေ့အထိ လျှပ်စစ်မီးမရရှိဘဲ မှောင်အတိနေထိုင်နေကြရသည်။ ဆည်မှထွက်ရှိလာသည့်လျှပ်စစ် ကို ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းနှင့် စစ်စခန်းကိုသာ အသုံးပြုခွင့် ပေးထားသည်။ အချို့သော မိသားစုများက အငယ်စားရေအား လျှပ်စစ်ထုတ်စက်များ အသုံးပြုကာ သူတို့အိမ်အတွက် ကိုယ်ပိုင်မီးရရှိနိုင်ကြသည်။ ဆည်တည်ဆောက်ပြီးစီးသည့်အခါ ယခင်သူတို့ မျှော်လင့်ချက်များ မည်မျှပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ရသည်ကို ဒေသခံ အမျိုးသမီးတစ်ဦးက ရှင်းပြသည်။

“ကျမတို့ရွာမှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ခုပဲ လျှပ်စစ်မီး အလကားရတယ်။ အရင်တုန်းက အာဏာပိုင်တွေပြောတာက စက်ရုံပြီးရင် မီး၂၄-နာရီ ရစေမယ်ပြောခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်တုန်းက ထင်တာ မီးရရင်ရပ်ရှင်ကြည့်နိုင်ပြီဆိုပြီး ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုတော့ မျှော်လင့်ချက်တွေ ပျောက်ကုန်ပြီ။ အစိုးရအပေါ်မှာ ဘယ်တော့မှ မှီခိုနေလို့မရဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာပဲ အားကိုးရတော့မယ်”။

အမှောင်လွှမ်းနေဆဲ အမှတ် (၁) ရေကာတာမှ မီးကြိုးလိုင်းများ ဖြတ်သန်းသွားသည့် ရွာတစ်ရွာ

စစ်တပ်၊ စစ်တပ်နှင့် ဆက်နွယ်နေသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက်သာ လျှပ်စစ်ကို အသုံးပြုနေခြင်း

၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင်၊ နမမ္မတူမြို့နယ် မန်ဆန်ကျေးရွာတွင် အမှတ် (၁) ရွှေလီ ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းမှ ဓာတ်အားကို လားရှိုးမြို့ သို့ ဖြန့်ဖြူးနိုင်ရန် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားခွဲ စက်ရုံတစ်ရုံကို တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့သည်။ ဤသို့ပို့လွှတ်သည့် ဓာတ်အားအများစု ကို စစ်တပ်ပိုင်စက်ရုံများနှင့် စစ်တပ်၏ ဆွေမျိုးသားချင်းများသာ ခံစားခွင့် ရှိကြသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပ ချိန်ကာလတွင် ဗိုလ်ချုပ်မောင်မောင်ဆွေက နမ့်ဆန်မြို့နယ်ရှိ ပြည်သူများကို ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ကတိပေးရာ၌ ရွှေလီ အမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ် စက်ရုံမှ လျှပ်စစ်ရရှိစေမည်ဟု ဆိုခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း လျှပ်စစ်များကို စစ်တပ်ပိုင် လက်ဖက်စက်ရုံ ၂-ရုံ နှင့် စစ်တပ်နှင့် ဆက်နွယ်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းများအတွက်သာ အသုံးပြုနေသေးသည်။

ရရှိသည့်လျှပ်စစ်မီးမှာ ပုံမှန်မဟုတ်သလို၊ တတ်နိုင်စွမ်းသည့်အဖိုးအခ မဟုတ်ခြင်း

မူဆယ်နှင့် နမ့်ခမ်းမြို့နယ်များသည် ၁၉၉၀ ခုနှစ်များမှစ၍ အဖိုးအခ ချိတ်သည့်ဈေး နှုန်းဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံမှ လျှပ်စစ်ဝယ်ယူသုံးစွဲနိုင်ကြသော်လည်း၊ ရွှေလီအမှတ်(၁) ဆည်တည်ဆောက်ပြီးစီးသည့် အချိန်မှစ၍ ၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ၎င်းလျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးရုံမှ ထွက်ရှိသည့် ဓာတ်အားကိုသာ သုံးစွဲရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ သူတို့က ဒေသတွင်းမှ မိမိဘာသာ လျှပ်စစ်ထုတ်ယူအသုံးပြုနိုင် ကြသော်လည်း၊ ဝယ်ယူနေရသည့် လျှပ်စစ်မီး ပုံမှန်မရရှိခြင်းနှင့် ဈေးနှုန်းကြီးမြင့်လွန်း ခြင်း၊ အတင်းအကျပ် ကြေးများ ကောက်ခံနေခြင်းအပေါ် မကျေမနပ် ပြောဆိုနေကြသည်။ လျှပ်စစ်ပုံမှန်မရရှိခြင်းကြောင့် လုပ်ငန်းများအနေဖြင့် အဆင်ပြေချောမွေ့စွာ လည်ပတ်နိုင်စေရန် အတင်းအကျပ်တောင်းခံသည့် ငွေကြေးများ ပေးနေကြရ သည်။ မီးသုံးစွဲသူများက မိမိ၏ မိဘဘောက်ကို မိမိဘာသာ ဝယ်ယူတပ်ဆင်ကြရပြီး၊ မိဘဘောက် တစ်ခုလျှင် ကျပ် ၇ သိန်းခန့် မတန်တဆကြေးကိုလည်း ပေးကြရပြန်သည်။ အချို့မိသားစုများမှာ ဈေးကြီးမြင့်လွန်းသောကြောင့် မိဘဘောက်မပြောင်းဘဲ သည်အတိုင်းနေကြရာ မီးမရနိုင်ဘဲဖြစ်နေကြသည်။ နမ့်ခမ်းမြို့နယ်တွင် မိသားစုများက မိဘဘောက်များ လျှောက်ထား ကြသော်လည်း၊ သူတို့ကို မည်မျှ တန်ရာတန်ပိုးဖြတ်မည်မှန်း မသိရသေးဘဲ ရှိနေကြသည်။

“ကျနော်တို့ တရုတ်ပြည်က လျှပ်စစ်မီးသုံးတုန်းက မိဘဘောက် ထိန်းသိမ်းခပိုး ကုန်ကျခံစရာ မလိုဘူး။ အခုတော့ ရွှေလီ ရေအားလျှပ်စစ်က မီးကို သုံးတော့မှ ကြေးငွေအမျိုးမျိုးတောင်းတာ ခံနေရတယ်။ မီးကလည်း ပုံမှန်မရပြန်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ သုံးနေရသလဲဆိုတော့ အတင်းအကျပ် သုံးခိုင်းတာကိုး” (ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းပိုင်ရှင်တစ်ဦး)

လျှပ်စစ်ရရှိ သုံးစွဲနေသူ နမ့်ခမ်းမြို့နေ ပြည်သူတစ်ဦးကလည်း လျှပ်စစ်ဌာနဝန်ထမ်းများက ငွေညှစ်ခေါင်းပုံဖြတ်နေပုံကို မကျေမနပ်ဖြင့် ဖော်ပြပြောဆိုခဲ့သည်။

“ကျေးရွာလျှပ်စစ်ကော်မတီနဲ့ လျှပ်စစ်ဌာနဝန်ထမ်းတွေက အင်မတန်အကျင့်ပျက်ခြစားကြတယ်။ သူတို့က ရွာသားတွေ လျှပ်စစ်နဲ့ပတ်သက်လို့ ဘာမှမသိဘူးထင်နေကြတယ်။ သူတို့တောင်းတဲ့ အပိုအဖိုးအခတွေ မပေးရင်၊ အစိုးရကပေးတဲ့ လျှပ်စစ်ကိုသုံးခွင့်မရှိဘူး ဖြစ်နေကြတယ်” (နမ့်ခမ်းမြို့နေ ပြည်သူတစ်ဦး)

နိဂုံး

ရွှေလီမြစ်သည် ပလောင်(တအာင်း)လူမျိုးတို့၏ အသက်သွေးကြောပင်ဖြစ်သည်။ တည်ဆောက်ပြီးသည့် ဆည်နှင့် ထပ်မံတည်ဆောက်ဦးမည့် ဆည်များကြောင့် ဒေသခံလူထုများအတွက် အကျိုးအမြတ် အနည်းငယ်မျှသာ ရရှိပြီး၊ ဆိုးကျိုးများ စတင်ကြုံတွေ့ခံစားနေကြရပြီ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လျာထားသည့် ရွှေလီမြစ်ပေါ်မှ နောက်ထပ် ဆည်(၂) ခုကို ထပ်၍ တည်ဆောက်မည် ဆိုပါက၊ လူပေါင်း (၁၅, ၀၀၀) ခန့် တိုက်ရိုက် ထိခိုက်နစ်နာကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ လူပေါင်း (၃,၀၀၀) ခန့် ကိုလည်း ပြောင်းရွှေ့အခြေချရန် အမိန့်ထုတ်ဆင့်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ ဆည်တည်ဆောက်မည့် နေရာအထက် ပိုင်းရှိ လူနေအိမ်ခြေများ၊ အထွဋ်အမြတ်ထားရာ ဘုရားစေတီများ၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ ရေလွှမ်းမိုးခံရမည် ဖြစ်သလို၊ လူအများ မှီခိုအားထားနေရသည့် တိုင်းရင်းပရဆေးပင်များ ပေါက်ရောက်ရာ သစ်တောများလည်း ရေလွှမ်းခံကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ရွှေလီမြစ်၏ ဂေဟစနစ် တစ်ခုလုံး ထိခိုက်ပျက်စီးမည် ဖြစ်ပြီး၊ ငါးဖမ်းစားသောက်နေရသူ တံငါများ၊ လယ်သမားများ၏ သက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းများအပေါ်တွင်လည်း ခြိမ်းခြောက်မှု ရှိနေပါသည်။

ဆည်များနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်များလည်း အနည်းငယ်မျှသာ သိရှိရပြီး၊ ထိခိုက်နစ်နာရမည့် ပြည်သူများနှင့် တိုင်ပင်အကြံရယူခြင်းလည်း မရှိပါ။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးနိုင်ချေ အကဲဖြတ် စစ်ဆေးချက်များကိုလည်း လူသိရှင်ကြား ထုတ်ပြန်ခြင်း မရှိပါ။ ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် နောက်ထပ်ဆည်များ တည်ဆောက်မည်ဆိုပါက ၎င်းရေစီး ဝင်နေသည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပင်မမြစ်တစ်စင်းဖြစ်သည့် ဧရာဝတီမြစ်၏ ရေစီးရေလာကိုလည်း ထိခိုက်စေမည်မှာ မူချဖြစ်ပါသည်။

သို့အတွက်ကြောင့် တအာင်းကျောင်းသား လူငယ်များအဖွဲ့ (TSYO)က တည်ဆောက်ရန် လျာထားသည့် ရွှေလီမြစ်ပေါ်မှ ဆည်စီမံကိန်းများကို ရပ်ဆိုင်းပါရန် တောင်းဆိုအပ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်များ

တအာင်းပြည်သူများသို့

- စီမံကိန်းများနှင့်ပတ်သက်၍ ပို၍လေ့လာကြပါရန်နှင့် နောင်လာမည့် မျိုးဆက်များ အတွက် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် နှင့် ရွှေလီမြစ်ကို ပို၍ စောင့်ရှောက်ကြပါရန်။
- မိမိတို့အခွင့်အရေးအတွက် အတူတကွ ရပ်တည်လှုပ်ရှားကြပါရန်။

တအာင်းအမျိုးသား ပါတီ (TNP) သို့-

- နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုအနေဖြင့် လွှတ်တော်အတွင်း သင့်လျော်စွာရပ်တည်၍ တအာင်းပြည်သူများ လိုအပ်ချက်နှင့် ယခုဖြစ်ပေါ်နေသည့် ရွှေလီဆည်များ၏ ဆိုးကျိုးအကျိုးဆက်များ အပါအဝင် ကြုံတွေ့နေရသည့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်ရေးအတွက် ၎င်းတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖြည့်ဆည်းကြပါရန်။
- တအာင်းပြည်သူလူထုများနှင့် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့်ဆက်ဆံရေး၊ ယုံကြည်မှုကိုတည်ဆောက်၍ တအာင်းပြည်သူများ နေထိုင်မှုဘဝ၊ ဒေသခံ သက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ရေးအတွက် ကူညီပံ့ပိုးပေးပါရန်။

မြန်မာနိုင်ငံ စစ်အစိုးရသို့

- ရွှေ့လီမြစ်ပေါ်တွင် တည်ဆောက်ရန် လျာထားသည့် ဆည်စီမံကိန်းများကို ဖျက်သိမ်းပါ ရန်။ ၎င်းဆည်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ အားလုံး ရပ်ဆိုင်းပါရန်။
- စီမံကိန်းများတွင် ပို၍ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ ထိခိုက်ခံရ၍ နစ်နာမည့်ပြည်သူများနှင့် တိုင်ပင်အကြံ ရယူပြီး ၎င်းတို့ထံမှ သိရှိနားလည်၍ ပေးသော သဘောတူညီမှု လိုအပ်နေပြီး၊ စီမံကိန်းများ မစတင်မီကပင် ဆောင်ရွက်ထားရမည် ဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရတစ်ခုအနေဖြင့် ၎င်း၏ ပြည်သူများကို ကာကွယ်ပေးရန် တာဝန်ရှိပြီး၊ လူ့အခွင့်အရေးချိုး ဖောက်မှုများ မကျူးလွန် သင့်ပါ။
- သဘာဝအရင်းအမြစ်များကို အခြားနိုင်ငံများသို့ ရောင်းချခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏ အိတ်များ ငွေဖြည့်တင်းနေမှု၊ ပြည်သူ များအတွက် အကျိုးအမြတ် မဖြစ်စေမည့် လုပ်ရပ်များကို ရပ်ဆိုင်းပါ။
- ယခုစီမံကိန်းများအတွက် သိမ်းယူထားသည့်မြေများကို နစ်နာရသူများထံ ပြန်လည်ပေး အပ်ပါရန်။
- တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် အပစ်အခတ် ရပ်စဲရန်။ တပ်ဖွဲ့များကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်း၍ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေရသည့် ပြည်တွင်းစစ်၏ ပြဿနာကို အဖြေရှာနိုင်ရန် စစ်မှန်သော တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပါရန်။

ဟွာနင်း လန်းကန်းကုမ္ပဏီနှင့် တရုတ်နိုင်ငံ အစိုးရသို့

- ရွှေ့လီ အမှတ် (၂) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းကို ရပ်ဆိုင်းပါရန်။ အကြောင်းမှာ တရုတ်နိုင်ငံဥပဒေအရ ပြဋ္ဌာန်း ထားသည့် သဘာဝ ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်သက်ရောက်မှု အကဲဖြတ်ချက်များ၊ ပြည်သူလူထု ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခွင့် နှင့် သင့်လျော်သည့် လျော်ကြေးပေးဆောင်မှု ကင်းမဲ့နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံမှ ကိုလန်ကို စွမ်းအင် အင်ဂျင်နီယာကုမ္ပဏီသို့

- ရွှေ့လီ အမှတ် (၃) ရေအားလျှပ်စစ် စီမံကိန်းတွင် ပါဝင်ပတ်သက်နေမှုကို ချက်ချင်း ရပ်ဆိုင်းပါရန်။ ကုမ္ပဏီအနေ ဖြင့် ၎င်းတို့၏မူရင်းနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်စဉ်က လိုအပ်ချက်အတိုင်း တူညီသောအဆင့်ဖြင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူ တာဝန်ခံမှုများကို လိုက်နာဆွဲကိုင် ကျင့်သုံးပါရန်။

နိုင်ငံရပ်ခြား အစိုးရများ၊ ကုလသမဂ္ဂနှင့် အာဆီယံအသင်းသို့

- မြန်မာစစ်အစိုးရနှင့် နောက်ထပ် သံတမန်ရေးအရ၊ စီးပွားရေးအရ ချည်းကပ်ဆက်ဆံမှုများ မပြုမီတွင် လိုအပ် သည့် တောင်းဆိုမှုတစ်ခု အနေဖြင့်၊ တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် အပစ်အခတ်ရပ်စဲရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်၊ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည့် ပြည်တွင်းစစ်၏ ပြဿ နာကို အဖြေရှာနိုင်ရန် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များနှင့် စစ် မှန်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုများ ပြုလုပ်ပါရန် တောင်းဆိုပါရန် တိုက်တွန်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲများ

ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် ဆည် (၂) တည်ဆောက်ရန် ယနေ့ကာလအထိ သိမ်းပိုက်ခံရသော မြေယာများ

မြေအမျိုးအစား	ပမာဏ (ဧက)	ထိခိုက်နစ်နာသည့် မိသားစု	သိမ်းပိုက်သူ	အကြောင်းပြချက်
ဗတောင်ယာများ	၂၀	တအာင်းမိသားစု ၁၂ စု	ခမရ (၁၄၄)	စစ်စခန်းနှင့် စစ်တပ်ပိုင် ခြံစိုက်ပျိုးရေး
လက်ဖက်၊ စပါးခင်း နှင့် တောင်ယာများ၊ သစ်တောများ	>၇၂	တအာင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း မိသားစု ၃၀ စု	အေးရှားဝေါ ကုမ္ပဏီနှင့် ခမရ (၁၄၄)	ဆည် (၁) မှ (၂) သို့ ဆက်သွယ်ရေး လမ်းသစ်ဖောက်ရန်
လက်ဖက်ခင်း နှင့် တောင်ယာ	>၃၃	တအာင်းမိသားစု ၁၀ စု	အေးရှားဝေါ ကုမ္ပဏီနှင့် ဟွာနင်း (Huaneng)	ဆည်တည်ဆောက် ရေးလုပ်သားများ အိမ်ယာ
ယာမြေနှင့် သစ်တော ဧရိယာ	> ၆၀	တအာင်း၊ ကချင် မိသားစု ၂၀ စု	အေးရှားဝေါ ကုမ္ပဏီနှင့် ဟွာနင်း (Huaneng)	ဆည်တည်ဆောက် ရန်
ရပ်ရွာပိုင် သစ်တော	<၆၀	တအာင်း၊ ကချင်၊ ရှမ်း မိသားစု ၂၅ စု	တရုတ်ကုမ္ပဏီနှင့် ခမရ (၁၄၄)	စမ်းသပ်တွင်း တူးရန်
စုစုပေါင်း	၂၆၅ ဧက			

ရွှေလီကာတာအမှတ် (၂) ရေလွှမ်းမိုးမှုကြောင့်ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မည့်ဒေသများ

ရေလွှမ်းမိုးမည့်မြေအမျိုးအစား	ပမာဏ (ဧက)	ထိခိုက်နစ်နာရသည့် မိသားစုများ	ရွာ
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ။ လက်ဖက်ခြံများ	၁၀၀ ဧက	၃၀ တအာင်း မိသားစုများ	သွန်ပုတ်ရွာ
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ။ လက်ဖက်ခြံများ	၁၅၀ ဧက	၄၂ တအာင်း၊ ရှမ်း နှင့်ကချင်မိသားစုများ	ပြင်လုံရွာ
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ။ လက်ဖက်ခြံများ	၈၀ ဧက	၃၅ တအာင်းနှင့် ရှမ်းမိသားစုများ	စောလုံရွာ
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ။ လက်ဖက်ခြံများ	၇၀ ဧက	၁၉ တအာင်း မိသားစုများ	အောက်ကားရွာ

ရေလွှမ်းခံရမည့်မြေအမျိုးအစား	ပမာဏ (ဧက)	ထိခိုက်နစ်နာရသည့် မိသားစုများ	ရွာ
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ။ လက်ဖက်ခြံများ	၇၀ ဧက	၂၇ တအာင်းနှင့်ရှမ်းမိသားစုများ	ကောင်းစုံရွာ
ရပ်ရွာပိုင်သစ်တောများ	၁၅၀၀ ဧက	၃၂၀ မိသားစုများ	အထက်တွင်ဖော်ပြ ထားသောရွာအား လုံးပေါင်း
စုစုပေါင်း	၂၀၀၀ ဧက		

ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် ဆည် (၃) တည်ဆောက်ရန် ယနေ့ကာလအထိ သိမ်းပိုက်ခံရသော မြေယာများ

မြေအမျိုးအစား	ပမာဏ (ဧက)	ထိခိုက်နစ်နာရသည့် မိသားစုများ	သိမ်းပိုက်သူ	အကြောင်းပြချက်
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ၊ ရပ်ရွာပိုင်သစ်တော	၁၄၅	တအာင်း၊ ရှမ်းနှင့် ကချင်၊ ဗမာ မိသားစု များ	စစ်အစိုးရနှင့် ကုမ္ပဏီများ	ဆည်တည်ဆောက်ရန်
စပါးစိုက်မြေနှင့် ပြောင်းဖူးခြံများ	၁၀	တအာင်း၊ ရှမ်းနှင့် ကချင် မိသားစုများ	ခမရ (၃၀၂/ ၁၃၀)	စစ်စခန်း ဆောက်ရန်
စပါးစိုက်မြေနှင့် ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ၊	၁၀	တအာင်း၊ ရှမ်း မိသားစုများ	ကုမ္ပဏီများ	အလုပ်သမားများ အတွက် အိမ်ယာ ဆောက်လုပ်ရန်
စပါးစိုက်မြေနှင့် ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ၊	၄၀	တအာင်း၊ ရှမ်းနှင့် ကချင်၊ ဗမာ မိသားစု များ	ကုမ္ပဏီများ	တည်ဆောက်ရေး ထရပ်ယာဉ်များ နားနေရာနေရာ ဆောက်လုပ်ရန်
စပါးစိုက်မြေ၊ ဟင်းသီး ဟင်းရွက်ဥယျာဉ်များ၊ ရပ်ရွာပိုင်သစ်တောများ	၅၀	တအာင်း၊ ရှမ်း မိသားစုများ	ကုမ္ပဏီများနှင့် စစ်တပ်	လမ်းသစ်ဖောက်ရန်
ရပ်ရွာပိုင်သစ်တောများ	၂၃၀	တအာင်း၊ ရှမ်းနှင့် ကချင် မိသားစုများ	ကုမ္ပဏီများနှင့် စစ်တပ်	သစ်ထုတ်လုပ်ရန်
စုစုပေါင်း	၅၀၁ ဧက			

အောက်ခြေမှတ်စုများ။

- ¹ ရွှေလီ အမှတ် (၁) ရေအားလျှပ်စစ်စီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ် လေ့လာချက်များကို ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ တအာင်း ကျောင်းသားလူငယ်များ အဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေသည့် စစ်ဖိနပ်အောက်တွင် (Under the Boot) အမည်ရှိ အစီရင်ခံစာတွင် ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ <http://burmariversnetwork.org/images/stories/publications/english/underthebootenglishwithcover.pdf>
- ² <http://moep1.wordpress.com/>
- ³ တအာင်းဒေသတွင် ဘိန်းစိုက်ပျိုးနေခြင်းနှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်း၏ ကြီးလေးသော နောက်ဆက်တွဲပြဿနာကို ပိုမိုသိရှိ လိုပါက ပလောင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံးမှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည့် အဆိပ်သင့်ပန်းများ (Poisoned Flowers) (၂၀၀၆), အဆိပ်သင့်တောင်ကုန်းများ (Poisoned Hills) (၂၀၁၀) နှင့် အဆိပ်သင့်နေဆဲ (Still Poisoned) (၂၀၁၁) Palaung ကို ကြည့်ပါ။ www.palaungwomen.com တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။
- ⁴ ပန်းဆေးကျော်မြင့် (ခေါ်) ဦးဝင်းမောင်သည် ပြည်သူ့စစ် လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင် တစ်ဦး ဖြစ်ပြီး၊ ၂၀၁၀ ရွေးကောက်ပွဲတွင် လွှတ်တော်အမတ်တစ်ဦးအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသူလည်း ဖြစ်သည်။ ၎င်းက နမ့်ခမ်းမြို့နယ်၊ ပန်းဆေး ဒေသတဝိုက်တွင် ဘိန်းစိုက်ပျိုးမှုနှင့် မူးယစ်ဆေး ရောင်းဝယ်မှုကို ချုပ်ကိုင်ထားသည်။
- ⁵ ရှမ်းပြည်နယ်အတွင်းမှ ရေအားလျှပ်စစ် အလွဲအချော်များ The Irrawaddy, July 22, 2010.
- ⁶ http://www.palaungwomen.com/index.php?option=com_content&view=article&id=230:2011-07-29-09-19-23&catid=3:latest-news&Itemid=18

မှတ်ချက်။ ။တရုတ်နိုင်ငံအတွင်းရှိ ရွှေလီမြစ်ပေါ်မှ ဆည်များအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိလိုပါက High and Dry: The trans-boundary impacts of China's Longjiang Dams အစီရင်ခံစာကို ကြည့်ပါ။ အင်တာနက်စာမျက်နှာ <http://burmariversnetwork.org/resources/publications.html> တွင် ရယူနိုင်ပါသည်။

တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအရုံးအကြောင်း

တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအရုံး (TSYO)သည် အကျိုးအမြတ်မယူသည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖြစ်ပြီး၊ တအာင်းပြည်သူများ၊ အထူးသဖြင့် လူငယ်များ၏ လူနေမှုဘဝ တိုးတက်လာစေရန်၊ ငြိမ်းချမ်းရေး၊ တရားမျှတရေး၊ တန်းတူညီမျှမှု ပေါ်ထွန်းလာစေရန် ရည်သန်၍ ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအရုံး (TSYO) သည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံနေရသည့်၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဖျက်ဆီးခံနေရသည့်၊ သဘာဝသယံဇာတရင်းမြစ်များကို ရေရှည်တည်တံ့မှု မရှိနိုင်လောက်အောင် ဖျက်ဆီးခံနေရသည့် တအာင်းဒေသမှ ရပ်ရွာလူမှုအသိုက်အဝန်းများကို ကာကွယ်ပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ် ဆောင်ရွက် နေပါသည်။ ဤသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် တအာင်း ကျောင်းသားလူငယ်များ၏ အရည်အသွေးကို မြှင့်တင်ပေးနေပါသည်။ တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအရုံး(TSYO)၏ ရည်မှန်းချက် များမှာ -

- တအာင်းဒေသတွင် ငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးမှုအတွက် ရည်သန်လုပ်ဆောင်ရန်။
- တအာင်းလူငယ်များအကြား ခေါင်းဆောင်များ ထွက်ပေါ်လာစေရန်။
- ကျား-မ လိင်တန်းတူရေး ရရှိစေရန်။
- မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် နိဂုံးချုပ် အဆုံးသတ်စေရန်။
- တန်းတူမှုနှင့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ရှိသည့် စစ်မှန်သော ဖက်ဒရယ်၊ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ ပေါ်ထွန်းစေရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအရုံး (TSYO) သည် ကျန်းမာရေး၊ ပညာရေး၊ ရပ်ရွာ လူမှုအဖွဲ့အစည်းဖွံ့ဖြိုးရေး၊ လူ့ အခွင့်အရေးနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ရေးရာ ကိစ္စများတွင် လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်နေပါသည်။ တအာင်းသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်လှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့ (Ta'ang and Environmental Action) သည် တတအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအ ရုံး (TSYO)၏ ဌာနခွဲတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ တအာင်းဒေသတွင် သဘာဝရင်းမြစ်များနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်လှုပ်ရှားလျက် ရှိပါသည်။

တအာင်းကျောင်းသားလူငယ်များအစည်းအရုံး (TSYO) သည် မြန်မာနိုင်ငံ မြစ်များဆိုင်ရာ ကွန်ရက်အဖွဲ့ (BRN) ၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ရွှေလီမြစ်ပေါ်ရှိ ဆည်များတည်ဆောက်ရာ နေရာအနီးတွင် ထိခိုက်နစ်နာခံစားနေရသည့် ပြည်သူများအပေါ် သူတို့၏ ဖြစ်ရပ်များနှင့် အမြင်များကို မိမိတို့ သုတေသီများထံ ဝေငှပြောကြားခဲ့ကြသည့်အပေါ် မိမိတို့က အထူးကျေးဇူးတင်ရှိ ကြောင်း ဖော်ပြလိုပါသည်။ ထို့ အပြင် အကြံပေးထောက်ပြမှုများ ပြုခဲ့ကြသည့် ပလောင်ပြည်နယ် လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး (PSLF) နှင့် ပလောင်အမျိုးသမီး အစည်းအရုံး (PWO) အဖွဲ့ဝင်များနှင့် မိမိတို့ရုံးရှိ စေတနာ့ဝန်ထမ်း ကက်ဗီနာမက်ဒစ် (Kevina Maddick) တို့ကိုလည်း အထူးကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ယခုအစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဓာတ်ပုံများကို အသုံးပြုလိုပါက (TSYO) ထံမှ ကျေးဇူးပြု၍ ခွင့်တောင်းစေလိုပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်များ ပိုမိုသိရှိလိုပါက

www.palaungland.org

www.burmariversnetwork.org သို့ ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

ရွှေလီမြစ်သည် တအာင်း(ပလောင်)ပြည်သူများ၏ အသက်သွေးကြောဖြစ်ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဇရာဝတီမြစ်၏ အရေးပါသည့် မြစ်လက်တက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ဇရာမဆည်ကြီးများစွာ တည်ဆောက်၍ ရွှေလီမြစ်ကို ချုပ်ငင်သွေးကြောပိတ်ဆို့စေတော့မည် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမဦးဆုံး ရွှေလီမြစ်ပေါ်မှဆည်ကို ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်ပြီးစီးခဲ့ရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ ပြည်သူများအတွက် လက်တွေ့အကျိုးရှိမှု စိုးစဉ်းမျှသာ ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း တရုတ်နှင့် ဆွစ်ကုမပွဏီများက ရွှေလီမြစ်ပေါ်တွင် နောက်ထပ် ရေအားလျှပ်စစ်ထုတ်ယူရန် ဆည် ၂-ခုကို တည်ဆောက်ရန် ပြင်ဆင်အစီအစဉ်ချလျက်ရှိနေပါသည်။ ယခုဆည်များသည် စစ်ပွဲများဖြစ်ပွားနေဆဲဒေသ၏ အလယ်တွင် တည်ရှိနေပြီး၊ ၎င်းဆည်များကြောင့် တိုင်းရင်း သားလူမျိုးစုများနှင့် ပဋိပက္ခများလည်း ပိုမိုပြင်းထန်လာဖို့အကြောင်း ရှိနေပါသည်။ ယခုအစီရင်ခံစာတွင် ရွှေလီမြစ်ပေါ်မှ ဆည်များနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အခြေအနေ ရှိနေသည်၊ ရွှေလီမြစ်ကို မှီခိုရှင်သန်နေကြရသည့် ပြည်သူများအဖို့ ဆည် များကြောင့် မည်သို့ဒုက္ခကြုံရနိုင်ပုံကို တင်ပြထားပါသည်။